

OKTOBER-NOVEMBER 1991

Duhovno življenje

REPUBLICA DE ESLOVENIA: ESTADO INDEPENDIENTE

El día 25 de junio de 1991 la República de Eslovenia declaró su independencia y separación de la Federación Yugoslava.

No fué esta una decisión sorpresiva e inconsulta, sino el epílogo de un largo proceso que formalmente comenzó con las primeras elecciones democráticas de posguerra, en abril de 1990. Significó el fin del totalitarismo comunista que durante 45 años impidió la libre determinación del pueblo esloveno.

En el plebiscito que se organizó en diciembre del año 1990, la población de Eslovenia expresó su voluntad por la independencia con un porcentaje de casi el 90%. Se fijó un plazo de seis meses (que finalizó el 26 de junio de 1991) para proceder a negociaciones con las demás repúblicas de la Federación Yugoslava para una separación en paz y acuerdo mutuo.

Terminado el plazo, sin haber llegado a un común acuerdo debido a la posición intransigente del gobierno central y del gobierno de la República de Serbia (ambos dirigidos por comunistas), el Parlamento de Eslovenia proclamó la independencia, a pesar de las amenazas del gobierno central.

Cabe destacar la actitud obstinada del ejército yugoslavo que se auto-define como el último baluarte del socialismo en Europa, cuando ya en todo el resto del Viejo Mundo se asiste al colapso del comunismo.

Es lamentable la posición de países democráticos occidentales negando el apoyo a la autodeterminación de Eslovenia, que se hace en paz y democracia, abierta al diálogo y a la consideración de intereses de sus vecinos.

Slovo od doma

Od doma greš, kjer bil nekoč si rojen,
v tej hiši prvič si spoznal Boga
in v čistosti otroškega srca
umel še nisi, da bil v smrt je sojen.

V tej hiši molil prvič po slovenje
si z materjo kot so nekdanj žebrale
očetje naši in v Bogu zaspali
in zdaj so sveti del koroške srenje.

Izročamo ti križ, ki naj te vodi,
skoz vse življenje in s teboj ostane,
trpljenje svoje skrij v presvete rane
in sol zemlje in luč na gori bodi.

Karel Mauser

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVija

LETO 58

OKTOBER-NOVEMBER 1991

Slovenski škof Metod Pirih med nami

V pomladnem mesecu južne poloble nas bo obiskal slovenski škof Metod Pirih. Prišel bo, da bo v veri potrdil nas, posebno pa z zakramentom svete birme naše otroke. Zopet bodo otroci slovenskih staršev, ki priznava jo duhovno domovinstvo Slovenije, doživeli za svojo duhovno življenje velik dan. Z vso slovesnostjo, ki smo je vajeni za birmo pripraviti ravno Slovenci, bodo od „nosilca Kristusove oblasti“ prejeli zakrament Kristusovih prič.

Dolga je pot, ki jo bo gospod škof naredil do nas! Hvaležni smo mu, da bo tako „po častitljivem zgledu krščanske staro-

давnosti v vesoljni zvezi ljubezni“ nudil mladim bratom v daljnih, daljnih krajih bratsko pomoč s tem, da jih bo obogatil s posebno močjo Svetega Duha, po kateri bodo z besedo in dejanjem razširjali in branili vero.

Ti mladi bratje si želijo prejeti sv. birmo po rokah škofa, ki prihaja iz domovine staršev ali dedov. Ta želja je zanje nekaj velikega in močnega, saj se po slovenskem škofu povezujejo v krščansko sorodstvo s slovenskimi mučenci, ki jim je zakrament sv. birme dal milost pričevanja in končno mučeništva.

Slovenskega škofa pošilja med nas božja roka, milostna in darežljiva. Cerkev modro odreja, da domača Cerkev trajno skrbi za odhajajoče sinove nekega naroda, ker iz bogatega izkustva ve, da je materina beseda najblagodejnejša za ovce Kristusove paše. Ne moremo zavreči ljubeče naklonjenosti Cerkve izseljencem in priseljencem, ne moremo pa tudi odreči božje besede vsem našim rojakom, da se nudi v posodi slovenske besede. S škofovim obiskom, z njegovo prisotnostjo bomo dodali še en člen svoji povezavi s Kristusom tudi po slovenski Cerkvi.

Škofje so prejeli od Kristusa poslanstvo, da uči vse narode, poslanstvo, da učijo vse narode in jim oznanjajo vse, karkoli Zavedamo se, da ima slovenski škof predvsem na skrbi svojo čredo, g. Pirihu pa je bila doda-

MOLITVENI NAMEN ZA OKTOBER

Splošni: Da bi duhovniki in laiki skupaj skrbeli za rast Cerkve in za njeno nenehno pot k svetosti.

Misijonski: Da bi celotna krščanska skupnost podpirala katekiste.

Slovenski: Da bi kristjani v Kristusovem duhu več storili za narodno spravo.

ZA NOVEMBER

Splošni: Da bi vsi z vsem srcem spoštovali in varovali naravo.

Misijonski: Da bi kristjani v deželah, kjer preživljajo vojne grozote, delali za mir.

Slovenski: Da bi ob grobovih naših pokojnih utrjevali vero v posmrtno življenje in vstajenje.

na še ena odgovornost: skrbeti za rojake, ki živijo v svetu, mnogi zelo daleč od Slovenije. Ta odgovornost je verjetno težja od prve, saj poznamo, kako so ovce daleč in razkropljene, pa kako težko je pastirju, da jih more poiskati. Gospod škof si je določil čas za nas in mi se mu zato z vsem spoštovanjem in vdanostjo poklonimo. Videl nas bo, spoznal našo skupnost, zazrl se bo v našo problematiko, pričeval nam bo božjo in katoliško resnico. Mi pa se mu bomo odprli z vsem srcem in mu ponudili bratsko gostoljubnost Slovencev, ki jim je vsak škofovski obisk nad vse ljub in za katerega znamo biti hvaležni.

M. M.

Stolnica v Koprju

VESLANJE V MOLK

Prihajam, ljube zvezdice večera:
pod vašimi trepalnicami mir
svetlika se,
odsev skrivnostne hoje.
Prihajam z veslajočo v molk nočjo.

Kjer vesla misli najdejo globino,
kjer votel zvok se vrne s src temin,
zapljuska molk
in vesla zablestijo —
je nekaj vašega zlata na njih.

Koles hropeča bitja spijo v staji;
le veter gre naprej in gre nazaj;
kaj pravite?
bo sédel v čoln za gosta?
V tej stari gibčnosti živi modrost.

Vladimir Kos

Zakrament svete birme

Koprski škof Metod Pirih bo med 20. novembrom in 4. decembrom 1991 obiskal slovensko skupnost v Argentini. Zakrament svete birme bo podelil našim otrokom v Buenos Airesu na praznik Kristusa kralja, 24. novembra, nato pa še v Bariločah in Mendozi.

Krščeni nadaljujejo pot uvajanja v krščanstvo po zakramentu birme, kjer prejmejo Svetega Duha, ki ga je Gospod na binkošti poslal svojim apostolom. Ti so pogumno začeli oznanjati Jezusovo vstajenje in s tem graditi Cerkev, božje ljudstvo nove zaveze. Podeljevali so Svetega Duha s polaganjem rok. Ta kretnja kaže na moč Svetega Duha, ki birmanca kliče k bolj zvesti hoji za Kristusom in mu nalaga dolžnost pričevanja za vero.

Sveti Duh nam podarja svoje darove. Običajno jih naštevamo sedem: dar modrosti, dar umnosti, dar svéta, dar moči, dar vednosti, dar pobožnosti, dar strahu božjega. Sedem je svetopisemsko število in pomeni polnost in obilje. Sveti Duh daje darove v izobilju. Sveti Pavel pravi, da vsakdo prejme darove zato, da bi jih delil drugim. Poslušati moramo pobude Svetega Duha in jih vztrajno uredničevati v življenju. Tako se bodo v nas poznali sadovi: „Ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, blagost, dobrotljivost, krotkost, zvestoba, zdržnost“ (Gal 5, 22).

Tisti, ki so krščeni kot otroci, prejmejo ta zakrament v dobi dozorevanja, ko so še precej nestar-

novitni. Družina mora skrbeti za polno krščansko življenje, da bodo mogli otroci priti do zrele vere.

Župnijsko obvestvo naj birmance spremlja z molitvijo in zglednim krščanskim življenjem.

Birmanec ima tudi botra, ki mu nudi oporo v rasti k človeški in krščanski zrelosti. Naj bo res človek vere in naj po njej tudi živi. Naj ne misli predvsem na darove, s katerimi bo obsipal svojega varovanca, ampak vse bolj na to, kako mu bo dajal dober zgled s svojim krščanskim življenjem.

Obred birme

Na birmo se pripravimo z devetdnevno k Svetemu Duhu. Obnovimo prijateljstvo z Bovom in prejmemo pakrament sprave. Skoraj vedno se birma deli med mašo, pri kateri prejmemo sv. obhajilo.

Po škofovem (lahko je njegov namestnik) nagovoru obnovimo krstne obljube. Odpovemo se grehu, grešnemu življenju in zapeljevanju hudega duha. Izpovemo vero v Boga Očeta, Stvarnika nebes in zemlje, v Jezusa Kristusa, našega Odrešenika, v Svetega Duha, ki nam bo podeljen kakor apostolom na binkoštni praznik, in v Cerkev,

ki nas vodi k Bogu. Odločno in iskreno odgovarjamo na škofova vprašanja z verujem.

Škof stegne roki nad birmance v znamenje, da kliče nadnje poseben božji dar. Pri tem moli v imenu vsega zbranega občestva:

Vsemogočni Bog, Oče našega Gospoda Jezusa Kristusa, te svoje služabnike si pri krstu prerodil iz vode in Svetega Duha in jih rešil greha. Pošlji jim Svetega Duha Tolažnika; podeli jim duha modrosti, in umnosti, duha sveta in moči, duha vednosti in pobožnosti; napolni jih z duhom božjega strahu. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Birmanec in boter stopita pred

škofa. Boter položi na birmančevo ramo desnico. Birmanec pove škofu glasno svoje ime. Škof s krizmo naredi birmancu na čelu križ in pri tem govori:

I., sprejmi potrditev - Dar Svetega Duha.

Birmanec odgovori:

Amen.

Škof da birmancu roko ali mu jo položi na ramo in reče:

Mir s teboj.

Birmanec odgovori:

In s tvojim duhom.

Po končanem birmanju so prošnje predvsem za birmance, njihove starše in botre. Boga prosimo za birmance in birmanke, da bi zakoreninjeni v veri in utrjeni v ljubezni s svojim življenjem pričali za Jezusa.

Med mašo prejmemo obhajilo. Na konju maše nas škof slovesno blagoslovi.

Prošnja za darove Svetega Duha

Pridi, Sveti Duh, daj mi modrost, da bom prav cenil zemeljske dobrine in hrepenel po dobroti večnega življenja.

Pridi, Sveti Duh, daj mi umnost, da bom globoko spoznaval pomen verskih resnic.

Pridi, Sveti Duh, podpiraj me z darom sveta, da se bom v dvmih in težavah odločal za to, kar je božja volja.

Pridi, Sveti Duh, daj mi moč, da premagam vse ovire na svoji življenjski poti.

Pridi, Sveti Duh, uči me, da dosežem trdno versko prepričanje. Daj, da spoznam, kaj naj storim in kaj moram opustiti.

Pridi, Sveti Duh, daj mi pobožnost, da bom molil s čistim in otroško preprostim srcem.

Pridi, Sveti Duh, vlij mi v srce božji strah, da se bom iz ljubezni do Boga ogibal vsakega greha in vsake grešne priložnosti

Pridi Sveti Duh, napolni moje srce z ognjem božje ljubezni.

Zahvala za sveto birmo

Bog, Sveti Duh, na binkoštni praznik si prenovil apostole. Tako boječi so bili, ti pa si jim dal pogum in modrost, da so pričevali

za Jezusa. Zahvaljujem se ti, da si tudi meni pri birmi podaril podobne milosti. Nadnaravno življenje, ki se je v meni začelo s svetim krstom, se je po polaganju škofovih rok in po maziljenju s krizmo spopolnilo in utrdilo.

Pomagaj mi, Sveti Duh, da ne bom zaklada vere zakopal. Spodbujaj me, da bom pogumen, ko bo treba priznati pripadnost Jezusu Kristusu. Borim naj se proti vsemu slabemu, ki je v meni in okoli mene. Naj me ne bo strah spregovoriti o upanju, ki ga nosim v svojem srcu, da vsa prihodnost pripada Bogu, katerega ljubim z vsemi močmi. Sveti Duh, prenovi moje srce.

Predpomladna

Božam beli žamet
vrbovih mačic,
v zraku visi ščebet ptičev
kakor oblak kadila.

Kakor srebrne kaplje
padajo sončni žarki v travo,
s sladkimi udarci bijejo
v čaše vijoličastih podleskov.

Tihožitje

V mehkem naročju trave
je zaspal večer.

Njegovo dihanje
umirja potoček,
široke pahljače lapuhovih listov
mu zapirajo oči.

V tiho šumenje
večernih senc
škrope zvezde svojo svetlobo.

Prošnja

Čakam na večer,
ko bom čisto sam.
Zadnja ura bo stala na vratih,
v rjenih rokah milost
in odpuščanje;
v zarjo, ki me zalije,
ko se vrata odpro,
bom omočil palec za zadnji križ.

*

Ne pokrijte mi oči s kovanci,
pokrijte mi jih s telohi.

Karel Mauser

KRISTUS KRALJ

Ti si Kralj
vseh časov in dalj,
vseh širokih morij
in vseh obzorij,
vseh malih in velikih stvari
in vseh bogopodobnih ljudi,
ti si vesoljni Vladar.

In vendar
nočeš gospodovati
s trdo odločnostjo,
in vendar
želiš kraljevati
le s tiho navzočnostjo
v srcih ljudi
in z večnim vabilom
k ljubezni in čistosti
in s toplim vabilom
vesoljne edinosti.

Tvoj pantokratorski lik
nad nami bdi
in nas svari,
a ne kot sodnik,
le kot prijatelj in brat
prihajaš nas reševat.

Ne bomo te zavrnilo,
naš dobri Gospod.
Sredi tvojih stvari
se bomo igrali
na zemeljskem krogu,
s teboj kraljevali
in svet preurejali
in ga gradili,
in bomo hvalo dajali
troedinemu Bogu,
s teboj, Gospod,
bomo ljubili
vesoljni človeški rod.

Stanko Janežič

VSI SVETI

Kdo naj množice prešteje,
ki se v raju zgrinjajo?
Božja jih ljubezen greje,
vse trpljenje je prešlo.
Zdaj zabrisane so meje,
kar jih je rodilo zlo.

Polni so, prepolni sreče,
ki presega naš razum;
iz minljivega jih ječe
je izpeljal njih pogum;
Bog utešil hrepeneče
je iskanje njih rodu.

Odložili, zapustili
vse so, kar ogroža nas;
v božje bistvo potopili
so očiščeni obraz;
v Kristusu se prerodili
za vstajenja sončni čas.

Vsi prinašajo veseli
svojega življenja sad;
kar po Duhu so prejeli,
jim v izid zori bogat;
za zvestobo so prejeli
pač najlepšo vseh nagrad.

Z njih veseljem in njih slavo
v Bogu se združujemo;
v isto vcepljeni naravo
njih pomoč uživamo;
izpolnjujemo postavo,
ki odpira nam nebo.

Zdenka Serajnik

Vernih duš dan

Tam daleč — doma je jesen in krizanteme cveto. Z belim peskom so posuti grobovi in sveče dogorevajo.

Tam daleč doma je jesen in vernih duš dan.

Ljudje so oblečeni v črno, s krizantemami v naročju in svečami v rokah. Pokopališče je kakor velik pisan prt, s križi pretkan in belim peskom obrobljen. Na njem pa gorijo sveče, kakor spomini, ki tako oživijo, ko zacveto krizanteme — za vernih duš dan.

„Saj je menda bilo še včeraj, ko sva govorila, ko mi je še naročal... danes pa stojim pred grobom... Kup prsti je njegov dom; njegov prešerni smeh, njegovo pesem je zaprla nema rakev. Včeraj je bilo...“

Zamišljen pogled, ki je obstal na mežikajoči sveči, bi rad prodril v kup prsti in odgrnil pokrov, ki je zaprl toliko ljubezni. Globok vzdih pogoltne trpko bolečino.

Ljudje stoje molče, kakor črni mejniki med spomini. Pred njimi je cvetje in pod cvetjem je grob; v njem pa je rakev zakopanih spominov, ki ožive ta dan — na vernih duš dan. Mrtvi so tako blizu, da govorijo.

Ob križu sredi pokopališča se je ustavila žena. V zgarane roke, ki objemajo cvetje krizantem, je skri-la obraz, da bi udušila pritajeni krik ranjene duše.

Sedem cvetov ji boža zguban, tr-

peči obraz. Sedem belih krizantem za sedmero sinov, ki se niso vrnili: Za Jožeta, Miha, za Jerneja, Tomaža, Janeza, pa Martina in Pavla. Sedem belih cvetov in vrh rožmarina za Andreja — moža, ki so ga strli na Rabu.

Žena po križem, odeta v dolgo črno ruto, pretkano s solzami in hrepenenjem, ihti v zelenje rožmarina in bele krizanteme, ki ji božajo solze uvelega lica.

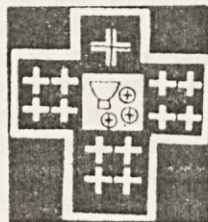
Vsaj eden — križani Bog — vsaj najmlajši Pavel, naj bi se povrnil! Saj je bil še otrok. Vsaj eden naj mi pride povedat za grob, kamor so jih podrli; da jim bom nesla cvetja za vernih duš dan, pa žegnano svečo.

— Vsaj eden, o križani Jezus!

Ljudje stoje in odhajajo molče, kot po opravi. In sveče dogorevajo kakor spomini v jesenskem vetru, ki diha preko okrašenih grobov, z belim peskom posutih.

Žena pod križem je nem spome-nik, v dolgo črno ruto odet, z žegnano svečo, s krizantemami in vršičem rožmarina, za neznani, pre-raščeni grob njene ljubezni.

Ivan Korošec

Ob zlomu rdečega totalitarizma

V zadnjih mesecih doživljamo zlom enega najstrašnejših totalitarnih sistemov, kar ji je kdaj prizadelo krščanski svet. Komunizem se je sesul, kot se lahko sesuje le velika stavba, ko popuste v njej notranje vezi.

S tem v zvezi je bilo lahko slišati besedo „čudež“. Ko so komunisti v Sloveniji izgubili volitve, katere so sami pripravili, ko se je posrečilo demokratom, da so dosegli zakon o plebiscitu, ko smo se zavedli enotnosti naroda ob glasovanju za državno samostojnost, ko je majhna slovenska vojska premagala jugoslovanske tanke, ko se je zrušil skoraj čez noč komunizem v Rusiji, ko so Baltske države zadobile izgubljeno samostojnost, ko je partija skoraj na vsem področju Sovjetske zveze izgubila absolutno oblast — ob vsakem od omenjenih dogodkov je bilo slišati vzklike, da se dogaja „čudež“.

Če je bila s tem izražena hvaležnost Bogu za ta veliki čas, je to lepo. Prav tako je ta izraz na mestu, če pripisuje moči molitve in črtev, da je zlom komunizma povezan z manjšim nasiljem, kot bi bi to bilo pričakovati. Kdor pa bi z isto besedo izražal, da ne razume zloma komunizma, bi jo rabil neprimerno.

Da propade zlo, je naravno, kajti nič, kar je proti naravnemu redu, ne more trajati. S to trditvijo ne manjšamo božje vseмоgčnosti,

temveč poudarjamo železno silo moralnega reda, ki ga je Stvarnik vtisnil v stvarstvo. Ni čudež, če se zruši sistem, grajen na laži, kajti teža laži se kopiči iz dneva v dan in razpoka, ki je med lažjo in resnico, postaja prepad, ki ga ne more premostiti niti propagandni sistem totalitarizma. Vendar zlom sistema še ne pomeni zmago resnice. Ta je lahko le sad spreobrajenja.

Komunizem ni slab, ker je propadel na gospodarskem in političnem področju, marveč je propadel, ker je po svojem bistvu amoten in krivičen.

To je bilo razvidno že ob njegovih pričetkih in papeži so nas na to neprestano opozarjali. Zdaj ob koncu pa nekateri nehoté ohranjajo njegov mit s tem, ko govore, kakor da bi bil potreben neposreden božji poseg za padec komunizma. Morda kaže tako mišljenje na podcenjevanje razkrojevalne sile, ki jo vsebujeta zlo in laž, povsod in vedno. Komunizem, ki je temeljil na teh protivrednotah, je zato od prvih početkov razkrajal družbo in končno razkrojil sebe. V manjši meri delamo to vsi ljudje, kadar naše mišljenje ne odgovarja resnici in naša dejanja nasprotujejo božjemu redu. Kristus je vladar zgodovine, a ni „politik“. Vsa kraljestva pa tudi ljudje, ki se mu uprejo s tem, da zapuste božji red, končno propa-

dejo sami od sebe, ker nasprotujejo Njemu, ki je.

Pod tem vidikom tudi ni razloga, da bi sanjali o nastopu neke idealne družbe, ki naj bi takoj nadomestila komunizem. Moralne škode, ki jo je ta povzročil, ni konec. Rodovi bodo pretekli, predno bodo, le globoko verni in požrtvovalni kristjani, lahko očistili misljenje zmot in laži, ki so se zadržale tudi v slovensko dušo.

Pa tudi potrošniška družba se lahko upravičeno sprašuje, če se nad njo prav tako ne pišejo usodne besede „mane, tekeli, fares“. Na zahodu ima brezboštvo veliko moč in le peščica požrtvovalnih ljudi, ki črpajo moč iz krščanstva, omogoča, da tudi to kraljestvo praktičnega materializma ne razpade. Težje razumljivo je, kako se

je komunizem toliko časa obdržal, kakor to, da je propadel: podobno tudi liberalni materializem ne bo mogel venomer žagati veje, na kateri sedi potrošniška družba zahoda, ne da bi se ta naposled ne odkrhnila.

Čudež, izraz neposredne božje pomoči, je še potreben.

Moliti moramo zanj alj — bolje za celo vrsto resničnih udeležev, ki edini morejo rešiti in preobraziti svet. To so čudeži, ki se dogajajo v človekovem srcu tedaj, ko se ta odpre božji ljubezni. Od spreobrnjenja posameznikov je odvisna osebna usoda pa tudi prenova narodov.

Za ta čudež v slovenskem narodu moramo moliti in vse drugo nam bo navrženo.

Marko Kremžar

Konec komunizma v Rusiji

V SLOVENIJI ŠE SPRENEVEDANJE?

Če je bil poraz komunizma v Sloveniji sicer hiter, a nekako omiljen, je zlom iste ideologije in sistema v Sovjetski zvezi pretresljiv in bliskovit.

Dokler smo primerjali dogodke v Republiki Sloveniji z Vzhodno Nemčijo, Poljsko, Madžarsko, celo s Češkoslovaško, smo videli, da zapušča Slovenija komunistični sistem po svoji poti in da je na njej če že ne temeljita, vsaj uspešna.

Danes, ko plapolajo narodne za-

stave po Rusiji in Ukrajini, po Litvi, Latviji in Estoniji, danes, ko demokrati podirajo spomenike komunističnih krvnikov celo v Moskvi, ko je razpuščen centralni komite sovjetske partije, ko so zaprte v Sovjetski partijske pisarne in arhivi, da jih bodo pregledali do večeraj preganjani ruski demokrati, pa se zdi, da Slovenija zaostaja za časom.

Bela-modra-rdeča zastava, podobna tisti, ki je pred 60 dnevi za-

plapolala v Ljubljani, je čez noč pometla z rdečimi simboli po vsej Rusiji. Slovenci pa v demokraciji še naprej vdano gledajo spomenike, ceste in trge, ki so posvečeni mislecem in očetom totalitarizma, kot da se ne bi zavedali, kje iskati vzrok preteklih nesreč ter sedanje moralne in gospodarske krize.

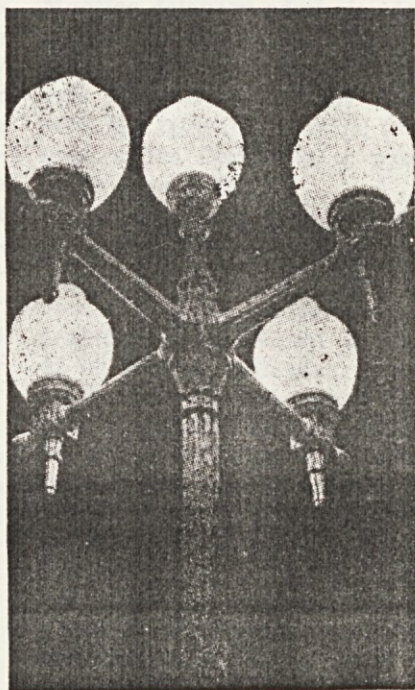
V Rusiji preiskujejo zločine KGB, pri nas o množičnih pokolih govorijo, a preiskujejo jih nihče. Preimenovalim komunistom se zdijo pomembnejše zahtevati odstavitev tožilca dr. Drobniča, ker je eden od redkih preživelih domobrancev, kakor razjasniti odgovornost za množični poboj njegovih nekdanih soborcev. Celo zakon o državljanstvu, ki naj bi pomenil pričetek nove dobe, je bil tako izrabljen, da govori o nasprotnikih komunizma kakor o kolaboracionistih z okupatorjem, o pričetku komunističnega totalitarizma pa kot o „osvoboditvi“. V Rusiji in ob Baltiku gledajo na nasprotnike komunizma kot na junake, pri nas pa je kleveta še vedno poluradno sprejeta „resnica“.

Sprava je potrebna, a vsi vemo, da je sprava s tiranom slabost. Bivši nosilci tiranije lahko pokažejo svojo voljo do novega začetka in resnične sprave le tako, da priznajo zmoto in laži, ki so jih širili, ter krivice, ki so jih prizadevali skozi desetletja. Nihče jim ne želi povračevati enakega z enakim, a čas je, da se sprenevedanje konča tudi v Sloveniji.

Slovenci imamo svojo državo.

Vsi moramo biti združeni okrog tega političnega ideala, vendar se moramo zavedati, da bo slovenska država postala lahko res kraj napredka in rasti, miru in blaginje le takrat, kadar bodo njeni politiki in državljani dovolj pogumni, da bodo vzroke in posledice komunističnega totalitarizma imenovali s pravim imenom. Svojo doslednost bodo mogli pokazati med drugim tudi s hitro in temeljito odpravo spomenikov, slavospevov in simbolov, ki pomenijo zavajanje v krivo presojo zgodovine, v povečevanje zmote in v malikovanje zločina.

Marko Kremžar
(Svobodna Slovenija, 29. 8. 91.)

Okrožnica Ob stoletnici o propadu marksizma

Iz III. poglavja:

LETO 1989

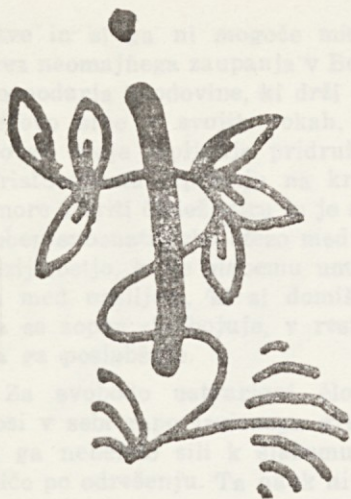
22. Po vsem tem, kar smo povedali, in po razmerah na svetu, razumemo nepričakovano in veliko obetajočo daljnosežnost dogodkov zadnjih let. Višek so gotovo dosegli leta 1989 v državah srednje in vzhodne Evrope. Obsegajo pa večji časovni lok in širše zemljepisno območje. Pomembno, da, odločilno je k temu prispevalo zavzemanje Cerkve za obrambo in pospeševanje človekovih pravic. V močno ideologiziranem okolju, kjer je zaradi povsem enostranskega vplivanja zavest o splošnem človeškem dostojanstvu obledela, je Cerkev jasno poudarjala, da vsak človek ne glede na svoje vsakokratno prepričanje nosi v sebi božjo podobo in zato zasluži spoštovanje. To pa je vodilo k iskanju takšnih oblik boja in političnih rešitev, ki bolj ustrezajo človekovemu dostojanstvu.

Medtem ko se skupaj z vso Cerkvijo zahvaljujem Bogu za čisto junaško pričevanje, ki so ga pod težavnimi okoliščinami dajali številni škofje, cela krščanska občestva, posamezni verniki in drugi ljudje dobre volje, molim za to, da bi Bog blagoslavljal napore vseh za oblikovanje boljše prihodnosti.

23. Med številnimi dejavniki, ki so pripomogli k propadu režimov, slonečih na nasilju, zaslužijo nekateri posebno omembo. Odločilni dejavnik, ki je sprožil preobrazbo, je nedvomno kršitev pravic iz dela. Ne smemo pozabiti, da se odločilna kriza sistema, ki se predstavlja kot izraz oblasti in diktature delavcev, začena z velikim delavskim gibanjem, ki se je pojavilo na Poljskem z imenom Solidarnost. Množice delavcev odrekajo ideologiji, ki naj bi govorila v njihovem imenu, legitimnost. V trdi izkušnji dela in zatiranja se isti delavci srečajo z izjavami in načeli socialnega nauka Cerkve in to pomeni zanje novo odkritje.

Izrečno naj bo potrjeno, da je do propada teh blokov moči prišlo povsod z nenasilnim bojem, ki je uporabljal samo orožje resnice in pravičnosti. Marksizem je menil, da bo šele po radikalizaciji družbenih nasprotij možno priti do rešitve z nasilnimi spopadi. Nasprotno pa so se v bojih, ki so privedli do zloma marksizma, vztrajno trudili, da bi hodili pota miru, pogajanj, dialoga in pričevanja resnice. Sklicevali so se na nasprotnikovo vest in so se prizadevali, da bi v njem prebudili skupno človeško dostojanstvo.

Mogli smo imeti vtis, da je mo-

goče zrušiti red, ki je nastal po drugi svetovni vojni in po sporazumu v Jalti, samo z novo vojno. Premagalo pa ga je nenasilno gibanje ljudi, ki so se vedno upirali uporabi sile in so znali korak za korakom najti učinkovita sredstva za pričevanje resnice. To je nasprotnika razorožilo. Nasilje se mora vedno opravičiti z lažjo. Četudi videz vara, se predstavlja tako, kakor da brani neko pravico ali odvrta neko grožnjo. Zahvaljujem se Bogu, da je okrepil srca ljudi v času hude preizkušnje, in ga prosim, naj bi se ta zgled uveljavil tudi na drugih krajih in v drugih razmerah. Naj bi se ljudje učili nenasilnega boja za pravičnost, v notranjih sporih pa naj bi se odpovedali razrednemu boju in v mednarodnih konfliktih vojni.

24. Drugi vzrok krize je brez

dvoma nesposobnost gospodarskega sistema. K temu prihaja še kulturna in narodna razsežnost. Človeka ne moremo enostransko razumeti samo z gospodarskega vidika in na osnovi gole pripadnosti nekemu razredu. Človeka najširše nekemu razredu. Človeka najširše v kontekstu kulture, to je, kako se predstavlja s svojo govorico, lastno zgodovino in z osnovnimi držami v odločilnih dogodkih življenja, ob rojstvu, v ljubezni, ob smrti. V središču vsake kulture pa stoji drža, ki jo človek zavzema do največje skrivnosti: do skrivnosti Boga.

Pravi vzrok najnovejših dogodkov je kljub vsemu praznina, ki jo pušča za seboj ateizem. Mladim rodovom ni dal življenjske usmeritve in jih je s tem neredko spodbudil, da so pri iskanju (ki ga ni bilo mogoče zatreti) lastne identitete in življenjskega smisla znova odkrivali verske korenine narodove kulture in celo Kristusovo osebo kot edini odgovor na hrepenenje po sreči, resnici, življenju, skritem v vsakem človeškem srcu.

25. Dogodki leta 1989 dajejo zgled, da sta volja po pogajanjih in evangeljski duh močna proti nasprotniku, odločenem, da ga moralne norme ne bodo omejevale. Opominjajo vse, ki hočejo v imenu političnega realizma pregnati pravo in nramnost iz politike. Boj, ki je privedel do sprememb v letu 1989, je gotovo zahteval jasnost, zmernost, trpljenje in žrtve. V dobočnem smislu se je rodil iz mo-

litve in si ga ni mogoče misliti brez neomajnega zaupanja v Boga, Gospodarja zgodovine, ki drži človekovo srce v svojih rokah. Ko človek svoje trpljenje pridružuje Kristusovemu trpljenju na križu, zmore storiti čudež miru in je sposoben spoznati ozko stezo med bojazljivostjo, ki se slabemu umika, in med nasiljem, ki si domišlja, da se zoper zlo bojuje, v resnici pa ga poslabšuje.

Za svobodo ustvarjeni človek nosi v sebi rano izvirnega greha, ki ga nenehno sili k slabemu in kliče po odrešenju. Ta nauk ni samo bistvena sestavina krščanskega razodetja, temveč poseduje tudi hermenevtično vrednost, ker pomaga razumeti človeško resničnost. Človek stremi k dobremu, zmožen pa je tudi slabega; lahko preseže svoje neposredne koristi in kljub temu ostane zvezan. Osebnih koristi ne bo zoperstavil skupnim koristim družbe, temveč po možnosti iskal koristno sodelovanje. Kjer namreč nasilno zatirajo koristi posameznika, ga nadomeščajo s ponižujočim sistemom birokratske kontrole, ki zapira vire iniciative in ustvarjalnosti.

S Kristusovo žrtvijo na križu je zmaga božjega kraljestva enkrat za vselej pridobljena. Toda biti kristjan pomeni vedno tudi bojevati se zoper skušnjave in moč zla. Šele na kraju zgodovine bo Gospod v slavi prišel k dokončni sodbi (prim. Mt 25, 31) in bo ustanovil novo nebo in novo zemljo (prim. 2 Pt 3, 13; Raz 21,2). Dokler pa

traja zgodovina, se v človekovem srcu odvija boj med dobrim in slabim.

Kar nas Sveto pismo poučuje o božjem kraljestvu, ne ostaja brez posledic za življenje svetnih družb, ki pripadajo z vsemi svojimi nepopolnostmi in začasnostjo zemeljski resničnosti. S tem je mogoče bolje doumeti zahteve človeka vrednega življenja, popravljanje zablod in okrepitev poguma za dobra dela. K tej nalogi, da bi človekov svet na novo oživili po evangeliju, so skupaj z vsemi ljudmi dobre volje poklicani kristjani in še posebej laiki.

26. Dogodki leta 1989 so se zvrstili pretežno v deželah vzhodne in srednje Evrope; kljub temu pa imajo daljnosežen pomen, saj iz njih izvirajo pozitivni in negativni nasledki, ki zadevajo celotno človeško družino. Te posledice nimajo nekega mehaničnega ali fatalističnega značaja, temveč pomenijo izziv človeški svobodi k sodelovanju pri božjem zveličavnem načrtu za svet.

Prva posledica je bila v nekaterih deželah srečanje med Cerkvijo in delavskim gibanjem, ki je nastalo iz нравnega in izrečno krščanskega odgovora na široko razpradeno stanje krivičnosti. V prepričanju, da bi si morali proletarci v učinkovitem boju zoper zatiranje osvojiti ekonomistične in materialistične teorije nastajajočega kapitalizma, je to gibanje za skoraj sto let prišlo pod marksistično vodstvo.

V krizi marksizma pa se samohotno porajajo oblike delavske zavesti, ki izražajo zahtevo po pravičnosti in priznanju dostojanstva dela, kakor ustreza socialnemu naku Cerkve. Delavsko gibanje se priključuje bolj splošnemu gibanju zaposlenih in ljudem dobre volje za osvoboditev človeka in potrditev njegovih pravic. Danes obsega veliko dežel in je daleč od tega, da bi nastopalo zoper katoliško Cerkev; nasprotno, z zanimanjem gleda nanjo.

Kriza marksizma ne odpravlja stanja krivičnosti in zatiranja v svetu. Od tega si je marksizem pridobival pristaše, ki jih je izrabljal kot orodje. Vsem tistim, ki danes iščejo novo in pristno teorijo ter prakso osvoboditve, Cerkev ne ponuja samo socialnega nauka in sploh svojega oznanila o človeku, odrešenem v Kristusu, temveč tudi določno zavzetost in pomoč v boju zoper odrinjenost in trpljenje.

27. Druga posledica zadeva evropske narode. V letih, ko je vladal komunizem, pa tudi že prej, so bile storjene številne individualne, socialne, regionalne in nacionalne krivice. Nagrmadilo se je veliko sovraštva in gneva. Obstoji nevarnost, da se po zlomu diktature ti občutki sovraštva in jeze znova sprostijo in povzročijo resne spopade in bolečine, kakor hitro pustita moralna moč in zavestno pričevanje za resnico. Želeti je, da bi predvsem v srcih tistih, ki se borijo za pravičnost, ne zmagovalo sovraštvo in nasilje in da bi v vseh rastle duh miru in odpustčanja.

Za moralno in gospodarsko obnovo v deželah, ki so opustile komunizem, so potrebni veliki napor. Dolgo časa so bili osnovni gospodarski odnosi popačeni. Tmeljne čednosti gospodarskega življenja kakor zanesljivost, odkritosrčnost, marljivost, so bile onečaščene. Potrebna je počasna gmotna in нравna obnova.

Propad marksizma je imel naravno daljnosežne posledice na razdelitev zemlje na dva, drug od drugega ločena in med seboj ljubosumno se bojujoča svetova. Osvetljuje pa jasneje resničnost medsebojne soodvisnosti in prav tako dejstvo, da je človeško delo po naravi določeno za to, da ljudi povezuje, ne pa ločuje. Mir in blagostanje sta dobrini, ki pripadata vsemu človeškemu rodu. Ni ju mogoče pravično in trajno uživati, če sta bila pridobljena in ohranjena

v škodo drugih ljudstev in držav, ko so bile kršene njihove pravice ali pa so bili izključeni od virov blagostanja.

28. Za nekatere evropske narode se šele zdaj pravzaprav začelja pravi povojni čas. Radikalna preureditev dosedanjega kolektivnega gospodarstva prinaša s seboj težave in terja žrtve, ki jih je mogoče primerjati s tistimi, katere so morale zahodne države celine po drugi svetovni vojni prevzeti nase. Pravično je torej, da nekdanje komunistične dežele v sedanjih težavah prejmejo solidarno pomoč od drugih narodov. Seveda morajo biti same prve gradbenice svojega razvoja; treba pa jim je za to ponuditi ustrezne možnosti. To se more zgoditi samo s pomočjo drugih dežel. Sedanje težave in pomanjkanje so posledica zgodovinskega dogajanja, v katerem so bile nekdanje komunistične države večinoma objekt in ne subjekt. V takšno stanje niso zabredle na osnovi svobodne odločitve ali zagrešenih zmot, temveč zaradi tragičnih zgodovinskih dogodkov, ki so jim bili vsiljeni in ki so nato preprečili, da bi stopili na pot gospodarskega in družbenega razvoja.

Pomoč drugih, zlasti evropskih dežel, ki so bili soudeleženi pri tej zgodovini in so zato soodgovorni, ustreza dolžnosti pravičnosti. Ustreza pa tudi koristim in obči blaginji Evrope. Ta celina ne bo mogla živeti v miru, če se bodo zaostriili številni spori, ki se pojav-

ljajo kot posledica preteklosti zaradi gospodarskega nazadovanja, nezadovoljstva in obupavanja.

Potrebni bodo še izredni napori, da bi surovine, ki jih na svetu v celoti ne primanjkuje, mogle prispevati h gospodarski rasti in napredku vseh. Prednosti in vrednostne lestvice, po katerih se sprejemajo gospodarske in politične odločitve, bo treba na novo opredeliti. Z odpravo orjaškega vojaškega potenciala, zgrajenega v sporu Vzhod-Zahod, se morejo sprostiti mogočna sredstva. Te bi se mogle še povečati, če bi se posrečilo namesto vojne ustanoviti učinkovite postopke za rešitev sporov in s tem načelo o kontrolji in omejitvi oboroževanja s primernimi odloki uporabiti tudi zoper trgovino z orožjem v tretjem svetu. Predvsem pa je potrebno opustiti misljenje, ki v ubogih na zemlji — naj bodo osebe ali narodi — gleda breme in nezaželeni ljudi, ki hočejo potrošiti, kar so drugi pridobili. Revni zahtevajo pravico, da so udeleženi pri uživanju gmočnih dobrin in da želijo s svojo delovno sposobnostjo graditi pravičnejši in za vse srečnejši svet.

29. Končno ne smemo razvoja razumeti izključno samo gospodarsko, temveč v celotnem človeškem smislu. Ne gre samo za to, da se vsi narodi dvignejo na raven, katero danes uživajo najbogatejše dežele. Gre bolj za to, kako bi v solidarnem sodelovanju oblikovali človeka bolj vredno življenje, povečali dostojanstvo in ustvarjal-

nost vsakega posameznika in njegovo sposobnost, da odgovori na svojo poklicanost in s tem na božji klic. Višek razvoja pomeni uresničitev pravice in dolžnosti iskati Boga, ga spoznavati in po tem spoznavanju živeti. V priznanju teh pravic obstoji bistvena podlaga vsake resnično svobodne odločitve. Važno je, da to načelo danes iz treh razlogov znova izostrimo:

a) Stare oblike totalitarizma in avtoritarizma še niso popolnoma premagane in obstoji nevarnost, da dobijo novega zagona. To spodbuja k prenovljenemu prizadevanju za sodelovanje in solidarnost med vsemi deželami.

b) V industrijskih deželah je na pohodu naravnost obsedena propaganda za koristnost dobrine, pove-

zana z razpuščenostjo nagonov in težnjo k neposrednemu uživanju, ki dejansko onemogoča spoznanje in priznanje prave lestvice vrednot v življenju.

c) V nekaterih deželah se kažejo nove oblike verskega fundamentalizma. Zakrito, pa tudi odkrito se državljanom drugih veroizpovedi odklanja svobodno uresničevanje državljanskih in verskih pravic. Brez spoštovanja osnovne pravice naravnega prava, da spoznaš resnico in po njej živiš, ne more biti pravega napredka. Iz te pravice sledi kot njena uresničitev in poglobitev pravica, da Jezusa Kristusa, ki je prava dobrina človeka, svobodno odkrijemo in sprejmemo.

Janez Pavel II.

MED NAMI

XXII. glasbeni večer, ki ga organizirata vsako leto mladinski organizaciji, je bil v Slovenski hiši v soboto 17. avgusta. Nastopili so mladinska skupina SPZ Gallus (Anka Savelli-Gaser), fantovski vokalni kvintet iz Slomškovega doma, dekliški zbor iz San Justa (Andrejka Selan), orkester iz Slovenske vasi, moški zbor iz San Justa (Andrej Selan), pevska skupina iz Slomškovega doma (Rezka Snoj), pianist Ivan Vombergar in mladinski zbor iz San Justa (Andrej Selan); napovedovalca sta bila Boštjan Modic in Alenka Magister, sceno je izdelal Andrej Golob, za lučne efekte je skrbel Martin Križ, za zvok pa Bogdan Magister.

Romanje v Lurdes v nedeljo 18. avgusta je zbralo okrog 1500 rojakov. Začelo se je ob 15,30 z molitvijo rožnega venca ob lurški votlini, nadaljevalo s procesijo v gornjo cerkev, petimi litanijami in romarsko sveto mašo, ki jo je daroval delegat dr. Alojzij Starc z župnikom Marjanom Bečanom iz Münchna in dr. Edom škuljem iz Ljubljane. Slavju je predsedovala podoba svetogorske Kraljice, ki so jo v procesiji prinesli 4 fantje primorskih družin. Ljudsko petje je vodila skupina mož in fantov z organistom Gabrijelom Čamernikom. Spovedovalo je več slovenskih duhovnikov in sveto obhajilo delilo 5 duhovnikov. Med romarji je bilo veliko predvojnih vseljencev.

Iz svežega vodnjaka stotih let

Kako se bere papeška okrožnica po sto letih, Tudi ta misel je botrovala nagibu, da sem segel po okrožnici Leona XIII. Rerum novarum iz l. 1891.

Sto let je pač sto let: debela plast časa se nasneži nad vsem. Poglejmo torej, koliko prahu se je sesedlo na listino, ki je bila sestavljena v času, ko na cestah še ni bilo avtomobilov in v zraku ne letal...

Pa še neki drugi nagib je bil zraven: simpatija, ki jo čutim do Leona XIII. že od mladih let, odkar sem kot študent staknil v knjigarni zbirko njegovih pesmi, in sicer v latinščini. Med njimi odo, kajpada latinsko, fotoaparatu... Pozneje sem zvedel o tem človeku, verjetno najgenialnejšem papežu zadnjih stoletij, še kaj, kar mi ga je naredilo še zanimivejšega. To, na primer, da je prvi odprl zgodovinarjem vatikanske arhive. Ali da je v fronto katoliške misli poklical iz dna stoletij genija Tomaža Akvinskega. Pa tudi to, da se je Italijan zanimal za Slovane...

Vsekakor: vsestransko občutljiv človek, široko odprt strujenjem nove dobe pod prevalom novega — 20. — stoletja. Kako naj bi torej ne čutil socialnega problema 40 let po Marxovem Manifestu in 25 let po ustanovitvi Prve internacionale? Cerkev ni mogla samo gledati na čas industrializacije, ki

je prinesel tovarne in proletariat, stavke in brezposelnost, gra-bež „divjega“ kapitalizma in sanjo mladega socializma.

Tako se je ta papež, ljubitelj Horaca, zagledal v „smog“ novih obzorij in prišel na dan z okrožnico, ki ji je dal zvoneč začetek: Rerum novarum. Na idejo socializma je takratni čas seveda gledal drugače kakor mi, ki smo bili priče njegovega klavrnega pogreba. Za premnoge, za delavstvo tako rekoč v celoti, je pomenil zarjo, ki je najavljala nov dan zgodovine, v razcvetu pravice, svobode in blaginje.

Okrožnica je to sanjo odpihnila že na svoji prvi strani: zasebna lastnina temelji na naravnem pravu.

Velja navesti odstavek, ob katerem imaš vtis, da ga ni napisal kakšen rimski papež, ampak sama človeška Zdrava pamet:

„...Odpraviti s sveta socialne razlike je nemogoča stvar. Res, socialisti to poskušajo, toda vsak poskus proti naravi stvari je zastonj... Zakaj ljudje se medsebojno razlikujejo po naravi. Vsi nimajo iste usmerjenosti, iste marljivosti, kakor nimajo v enaki meri zdravja in sil: in iz teh neizogibnih razlik izvira razlika med socialnimi razmerami... Kar zadeva delo, človek ne bi bil ostal nedelaven niti v stanju nedolžno-

sti... Prav tako ne bo nikoli manjkala na zemlji bolečina... Trpeti in prenašati je torej človekova dediščina: in karkoli naj naredimo in poskusimo, je ni sile ne spretnosti, ki bi lahko povsem odpravila trpljenje sveta. Tisti, ki pravijo, da to lahko storijo, in obljublajo revnim ljudem življenje brez bolečine in težav, vse v miru in uživanju, varajo ljudstvo...“

Je morda zaradi tega Leon XIII. dajal popolnoma prosto pot kapitalu?

Navdušenja za kapitalizem je bilo v encikliki tako malo, da je list *Il Corriere della Sera*, do danes glasnik visoke italijanske finance, ob izidu *Rerum novarum* zapisal: „Tu pa tam je kakšen navedek iz razito socialističnega značaja...“

Vsekakor se kapitalist ni mogel blažiti ob stavku kakor: „To so dolžnosti kapitalistov in gospodarjev: ne držati delavcev v sužnosti; spoštovati v njih dostojanstvo človeške osebe, ki jih je poplemenitil krščanski značaj... Najglavnejša med njihovimi dolžnostmi pa je, da dajejo vsakomur pravično plačilo... Odtegovati dolžno plačilo je tako velik greh, da kliče maščevanje pred božjim obličjem...“

Tudi ko je govoril o „delavskem vprašanju“ — takšen je namreč podnaslov okrožnice —, je govoril kot voditelj Cerkve, katere obzorje presega zgodovino in sega v večnost.

„...Časnih reči ni mogoče pravilno razumeti in oceniti, če se duh ne vzdigne k nekemu drugemu življenju, se pravi k večnemu, brez katerega se pravo umevanje moralne dobrine izgubi, še več, celotno stvarstvo postane nedoumljiva skrivnost. To, kar nam narekuje sama narava, je v krščanstvu verska resnica, na kateri kot na glavnem temelju sloni stavba vere: to se pravi, da je pravo življenje človeka življenje prihodnjega sveta. Zakaj Bog nas ni ustvaril za te krhke in minljive dobrine, pač pa za nebeške in večne; in zemlja nam je bila od njega dana kot kraj izgnanstva, ne kot domovina...“

In še navedek iz svežega vodnjaka stotih let: „Kdor se oddalji od Cerkve, se oddalji od Jezusa Kristusa...“

Alojz Rebula

Papež Janez Pavel I. 1978

Beneški patriarh Albino Luciani je bil izvoljen po kratkem konklavu 26. avgusta 1978. Po obeh svojih predhodnikih se je imenoval Janez Pavel I. Luciani se je rodil 1912 v Canale d'Agordo v pokrajini Belluno. Njegov oče je bil dolga leta zdomski delavec. 1935 je prejel mašniško posvečenje. Po dveh letih dušnopastirskega delovanja je postal docent v semenišču v Bellunu. 1958 je prišel kot škof v Vittorio Veneto, Pavel VI. ga je 1969 imenoval za nadškofa patriarha v Benetkah in 1973 za kardinala. Kot papež se je Janez Pavel I. želel predvsem posvetiti oznanjevanju in poglobljanju vere. S svojo prijaznostjo in pristržno preprostostjo si je kmalu pridobil srca množic. Njegov pontifikat je bil zelo kratek, komaj 33 dni. Umrli je 28. septembra 1978.

V kratkem mesecu dni svojega pontifikata Janez Pavel I. niti ni mogel razviti svojega prenovitvenega načrta, toda iz tistih govorov, ki so bili namenjeni javnosti ali pa so jih pozneje objavili, je mogoče zelo lepo videti, kakšno bi bilo njegovo vodstvo, ko bi ga Bog ohranil pri življenju. Opazovalci so posebej podčrtali tistih šest krepih in odločnih „hočem“, ki jih je povedal že pri svojem prvem nagovoru kardinalom. Takrat je dejal, da v prvi vrsti želi:

— hoditi po sledovih II. vatičanskega cerkvenega zbora, ne da bi mu spremenil smisel in ne da bi na poti preveč okleval;

— ohraniti cerkveno disciplino pri duhovnikih in pri laikih tako, kar zadeva evangeljske kreposti, ter službo revežem, stiskanim in ponižanim; posebej je še obetal prenovno vzhodnega in zahodnega cerkvenega prava, da bi tako zagotovil svobodi božjih otrok trdne pravne temelje;

— postaviti na prvo mesto evangelizacijo po priporočilih škofovske sinode;

— nadaljevati ekumenska prizadevanja „brez popuščanja“ v zadevah verskih resnic, a tudi brez obotavljanja;

— potrpežljivo nadaljevati iskren in konstruktiven pogovor tudi s tistimi, ki niso z nami iste vere;

— podpisati vse tiste pobude, ki lahko kakorkoli utrdijo mir na svetu, razumevanje med narodi in tako izkoreninjajo nasilje in krvave vojne.

Vsekakor je povedal dovolj, da bi mogel z izpolnjevanjem teh sklepov več kot napolniti nekaj desetletij.

Metod Benedik

Verujem v naše vstajenje

Današnji ljudje se na splošno strinjajo z dvema izjavama o smrti. Prva nas pouči, da moramo gledati na smrt kot na nekaj, kar spada k življenju. Druga pa zahteva od nas, da storimo vse, kar je v naši moči, da bi čim več ljudi pred svojo smrtjo prišlo tudi do svojega življenja. Tudi jaz se lahko strinjam z obema izjavama. Toda: kaj pomeni sprejeti smrt kot nekaj, kar spada k življenju? Kaj pomeni priti pred svojo smrtjo do svojega življenja?

Pot je prisposodba našega življenja. O njenem začetku nam lahko le pripovedujejo. Potem pa počasi spoznamo, da moramo živeti in hoditi po svoji poti. Iztrgamo se iz rok svojih staršev, si poiščemo svojo pot in najdemo nove skupnosti. Pot je lahko lepa in lahka, včasih pa postane tudi zelo težka. Marsikatero odločitev glede smeri sprejememo zavestno in svobodno, pred druge pa smo enostavno postavljene. Tudi če si ustvarimo dom, gre naša pot vendarle vedno naprej. Zakon ali prijateljstvo je prav to: biti skupaj na poti. Tudi če potujemo mnogo let in doživimo poleg bremena, ki ga mora pač vsak nositi, tudi mnogo veselja, nismo nikjer dokončno doma. Ali pomeni „sprejeti smrt kot nekaj, kar spada k življenju“, da se moramo sprijazniti s tem, da se bo naša pot nekoč končala, ne da bi dosegli cilj? Pomeni „živeti pred smrtjo

svoje življenje“ le, naj ima vsak svoje potovanje — s čim manj bremenj in s čim več dobrimi izkušnjami, toda nazadnje vendarle brez povratka domov?

Tudi skupna človeška zgodovina je kakor pot. Začela se je davno pred nami. Nekaj časa hodimo v korak z njo; pred seboj imamo prihodnost, ob sebi prijatelje. Ko pa se postaramo, ne moremo več hoditi vštric z drugimi, samo pogledujemo jih in nazadnje mahamo za njimi. Kam gre pot človeštva? Ali lahko upamo, da bo dosegla cilj, na katerem se bo umirilo vse hrepenenje ljudi? In čeprav obstoji ta prihodnost, kaj je potem z mnogimi življenji ljudi, ki so le nekaj let ali desetletij hodili po tej poti, nato pa omagali pred vhomom v mir, po katerem vsi hrepenimo. Kaj je z mnogimi žrtvami zgodovine, ki so jih drugi opeharili za njihovo življenje ali so dali svoje življenje za prijatelje? Bodo le temelj za ceste v zgodovino drugih? S tem bi se pač morali sprijazniti, če je bila njihova smrt le konec njihove poti. Potem so bili le gostje na naši zemlji. O domovini zanje pa bi nam bilo treba pač molčati.

Če verujem v Boga, vsemogočnega Očeta, verujem v domovino vsega našega hrepenenja po miru in življenju — za mrtve in za nas. Verujem v domovino, v katero se bo iztekla življenjska pot vsakega

posameznika, ki je Bogu enako pomembna kakor naša skupna zgodovinska pot. Ne svojemu omejenemu razumu, marveč svojemu srcu z njegovo žalostjo zaradi mnogih rajnih pravim: Bog je smrt naredil za pot — pot v domovino, ki je On sam. To mi pove v pričevanju o vstajenju Jezusa Kristusa. Jezus je šel po človekovi poti v našo smrt in je prešel v življenje. Na njem je Bog Oče izkazal svojo vsemogočno zvestobo in svojo ljubečo pravičnost. Jezus, ki je vedel za svojo domovino pri Očetu in ki je položil svoje življenje v Očetove roke, je prek svoje smrti pri Očetu in prebiva vedno pri njem. Z njim naj mnogi in med njimi tudi jaz pri Očetu najdemo svoj dom. „V hiši mojega Očeta je mnogo bivališč... Grem, da vam pripravim prostor“ (Jn 14,2). Oče nas ni poklical na tako življenjsko pot, ki ji ne bi določil cilja. Ni nam dal hrepenenja po domovini, ne da bi nam pripravil izpolnitev. Ne vodi sam naše lastne poti in poti naše zgodovine zato, da bi jo prekinil v smrti, ampak nas hoče prav prek smrti privedi k sebi, v svoje življenje.

O tem, kako Bog more reševati mrtve v svoje življenje, ne vemo nič. Če govorimo o „vstajenju mrtvih“, govorimo le o božji zvestobi do mrtvih in do vse naše zgodovine. Ponižno se moramo odpovedati temu, da bi Bogu zaupali le tisto, kar si lahko predstavljamo. Naše brezmejno hrepenenje glede rajnih, glede naše zgodovine in

glede nas samih moramo jemati bolj resno kakor pa meje naših predstavnihi zmožnosti. Saj poznamo samo ta svet. Vemo, da ni le dober, da v njem ni pravega miru, je pa veliko žalosti in smrti. Če pustimo, da je Bog zares Bog, potem se lahko zanesem, da je v njegovi moči še kaj drugega kakor pa čudež tega stvarstva in človeka v njem — namreč preoblikovanje tega sveta v novi svet. „Sprejeti smrt kot nekaj, kar spada k življenju“ potem pomeni: računati z dejstvom, da je naš čas omejen in da se ljudje prek smrti osvobajamo v božjo zvestobo.

Dieter Emeis - Janko Bohak

Poglavitni grehi - lenoba

Lenoba kot sedmi poglavitni greh je nemarnost ali mlačnost v nadnaravnem življenju in v opravljanju dobrih duhovnih del. Tako je razumela krščanska tradicija lenobo že od nekdaj. Ne gre torej za fizično lenobo, za odklanjanje dela ali za predajanje prostovoljni brezdelavnosti. To lenobo imenujemo tudi splošna lenoba, lenobo kot nemarnost v nadnaravnem življenju pa posebna lenoba.

Grehi splošne lenobe so identični z grehi, ki jih je kdo zaradi lenobe naredil, n.pr. z opustitvijo zapovedane maše, zato o njih tudi ne govorimo posebej.

Primeri posebne, duhovne lenobe: nevolja zaradi povzdignjenja v nadnaravni red, v božje otroštvo, ker se mora zato kristjan bolj truditi za popolnost; opuščanje sredstev za poživitev nadnaravnega življenja, n.pr. molitve, prejetje zakramentov, verske izobrazbe; nemarnost v zatajevanju čutov; žalost zaradi potrebnosti sodelovanja z milostjo; nemarnost duhovnika ali redovnika v delu za poklicu primerno popolnost. Ne gre torej za neki direkten prestop kakšne zapovedi, ampak za opustitev tistega, kar ni direktno zapovedano, vendar je za življenje v božji ljubezni nujno potrebno. Duhovna lenoba nasprotuje predvsem ljubezni do Boga in veselju nad čim tesnejšim življenjem z Bogom.

Če je z duhovno lenobo združeno tudi splošno prelamljanje zapovedi, ki človeku nalagajo duhovna dela, n.pr. prejetje zakramentov, molitev, če gre torej za splošno nevarnost, za duhovno mrtvilo, je ta lenoba po vsej svoji vrsti smrtni greh.

Če človek zaradi duhovne lenobe ni goreč, ampak mlačen, če izpolnjuje zapovedi, vendar z neko nevoljo, je ta lenoba po svojem rodu mali greh. Mogla bi pa postati tudi smrten greh zaradi okoliščin, n.pr. zaradi pohujšanja.

T.i. duhovna suhota, ko človek vztrajno skrbi za nadnaravno življenje, čeprav pri tem ne čuti nobenega veselja, ampak morda celo odpor, ni kajpada noben greh, ampak prava zvestoba božji ljubezni.

Posledice duhovne lenobe: opuščanje rednega ali vsakega zunanega verskega življenja; nasprotje do praktičnih vernikov in dušnih pastirjev, malodušnost v življenjskih preizkušnjah, laksana vest, mržnja do nadnaravnih dobrin, predstavljanje Boga po svoje, lahko tudi splošna zakrnjenost.

Sredstva proti duhovni lenobi: branje in premišljevanje Svetega pisma; poslušanje pridig, posebno o poslednjih rečeh; premišljevanje o božji ljubezni in minljivosti človeka; redno izpolnjevanje verskih dolžnosti itd.

Stefan Steiner

NE GRE ZA LIKVIDACIJO KRŠČANSTVA

Bomo Slovenci po dobrem tisočletju, kar smo kristjani, začenjali obračati hrbet Kristusu in se ozirati proti Perunu? In si bomo namesto Marije izvolili Morano?

Ni treba, da slišiš rasti travo, da zaznaš v slovenskem kulturnem orkestru tudi tole flavto:

„Slovenci, zbudimo se iz svoje stoletne narodne tesnobe! Mar nam res ni dosti tega konfesionalnega ozračja, ki nas že dobro tisočletje teži s svojim smrt-sodba-pek-el-nebesa?

Zdaj, ko zgrmeva v brezno zgodovine komunizem, velik derivat krščanstva (Komunizem je zadnja herezija krščanstva: Maritain), zakaj se ne bi znebili tudi njegovega izvirnega porekla, samega krščanstva?

Ne, da bi porušili cerkve in likvidirali duhovščino, kakor je bila neusojena sanja Komunistične partije Slovenije. Nasprotno, cerkve (posebno tiste lepe majhne na hribočkah) in duhovščina (posebno tista odprta novim časom), to naj bi ostalo, v prid naši nacionalni označenosti. Pa tudi zaradi turizma. Zaradi folklore. Sploh zaradi življenjske prijetnosti, da tako rečemo. Kaj je na primer lepše kot po hoji v hrib sesti k malici pod ostrejšem ljubke baročne cerkvice z njeno košato lipo pred pročeljem. Ali žejen stopiti v kakšno staro velbano župnišče na kozarec z duhovnikom, ki ima sodček dobrega in smisel za humor...

Ne gre torej za likvidacijo krščanstva, ampak tesnobe, s katero nas je obtežilo, od dogem do verouka, od desetih božjih zapovedi do kaj vem koliko cerkvenih...

Ne gre za kakšno divjaštvo. Če se komu prav hoče svetega, bo imel celo to: profesor Hribar mu bo postregel s takšnim svetim, osvobojenim vsakršne cerkvenosti. Še več: če bo kdo prav hotel kakšnih novih bogov, mu bo kakšen postmoderni slovenski pesnik postregel z elementi prvih naravoslovcev: z Vodo, Zemljo, Zrakom in Ognjem. Seveda si bo lahko izvolil tudi manj mednarodne bogove, od Peruna do Svetovita. Če ga priteguje 'večno žensko', si bo izvolil lahko boginjo.

Za to gre, da Slovenec doživi svojo postmetafizično umiritev. Nič več smrt-sodba-pek-el-nebesa, ampak spočita sproščenost v sinjini bivanja. Nekaj lahkega, ko da bi nag plaval v perju, brez včeraj in jutri... Recimo: avto-vikend-zdravje-Evropa..."

„Tudi brez bolečine, staranja, zdravniških ambulant, smrti?“ sem prekinil ta nagovor novega, demokratičnega, civilnega slovenskega poganstva.

Odgovoril mi je momljaj, ko da je tistemu poganstvu v plenicah priletel cmok v usta.

Toda ali ni bilo vse skupaj pri sluh?

Alojz Rebula

Pisatelj Jože Krivec

Tako je govoril — ni še dolgo od tega: „Vonj domače slovenske besede... Piši o tujem velemestu, mrzlem in brez čuta — med besede se ti prikrade odsev slovenskih mest; poj o neskončni pampi ter njeni samoti in puščobi — nehote se vriva nad njo barvitost naših ravnin in polj; riši divje podobe tujih gorá — vsaj odtenek domače zarje osvetljuje to podobo...“

Človek, ki je tako govoril, je bil umetnik slovenske besede; literat v najpristnejšem pomenu, neutruden oblikovalec pripovedne in pesniške lepote. Prizadelo nas je, ko se je ta „zvesti“ pisatelj 10. maja 1991, po kratki bolezni, poslovil od slovenskega občestva v Buenos Airesu, od vsega zdomskega sveta in od domovine. Dolga leta je živel v slovenskem naselju v Kastelarju, v zahodnem predelu Vélikega Buenos Airesa, obenem pa je bil z dušo in srcem v svoji ljubi, domači štajerski zemlji.

Dr. Jože Krivec je bil eden od ustanovnih članov Slovenske kulturne akcije, ki mu je leta 1978 — za tridesetletnico njegovega bivanja v Argentini — izdala knjigo literarnih črtic in zgodb iz naše bližnje ali že ne tako bližnje preteklosti (Grob na Rašu, Izdani bataljoni, Svet za žico, Zemlja umira), pod skupnim naslovom **Pij, fant, grenko pijačo**. Slovenska pisateljska družina pri Kulturni akciji, pa tudi sploh književno za-

vedna skupnost v domovini ga ne bo pozabila. Literarnozgodovinsko bo ostal znan kot dominsvetovec — eden od skupine tistih književnikov, ki so se zbirali ob reviji Dom in svet v času začetkov druge svetovne vojne; njegovi pisateljski drugovi so bili Severin Šali, Stanko Kociper, Vinko Beličič, Jože Dular in še kdo. Krivec je bil vedno globoko predan tisti trpkí, a kljub vsemu prav zaradi ustvarjalnega tovarštva, lepi dobi. Ob izidu Zbornika 1989 mi je prijateljsko in poln upanja napisal: „Lep pozdrav. Zdaj pa že smemo reči, da smo dominsvetovci — naše veselje in naša rast. Sem trdno vedel, da bo naš Dom in svet še enkrat zrasel. Bs. Aires, sept 1990.“

Bolj kot zdomski — v Buenos Airesu je dosti objavljajal v Zbornikih Svobodne Slovenije, v Meddobju, v tedniku Svobodna Slovenija, zadnja leta posebno v Duhovnem življenju — je bil Jože Krivec tipičen domačijski pisatelj. Njegova beseda je polna tiste emotivne moči, ki se hrani v haloški zemlji in v usodah ljudi, privezanih na vinorodno Goričko. Kako je čutil pisatelj v sebi slovensko zemljo! „Ustaviš se na poti in oči ostrmijo. Neizmerna lepota jih očara. Hišice sredi goríc. Bele globice, dremajoče v soncu, upanje brezdomca in sreča družine. — Lepo je živeti med goricami in jih spremljati v njihovem življenju.“

Jože Krivec je bil rojen 16. marca 1916 v Varejah pri Ptuj, v Halozah, kjer je bil oče viničar. Po ptujski srednji šoli je šel na pravno fakulteto v Ljubljano in doktoriral med okupacijo. Svoje prve literarne poskuse je napisal kot dijak ptujske gimnazije in bil med tistimi abiturienti, ki so izdali almanah Mlada setev (1940). Pisal je tudi v Mentorja, v Razore, v Ženski svet, v Mladega Prekmurca, v mariborsko Piramido. Po vstopu na univerzo je bil stalen sotrudnik Doma in sveta, pa tudi Vigredi, Vrtca, Slovenčevega koledarja in Velikonjevega Zbornika Zimske pomoči. Za Slovenčevo knjižnico je napisal zbirko črtic

Dom med goricami (1942, za katero je prejel Prešernovo nagrado mesta Ljubljane).

Po odhodu iz domovine, leta 1945, je preživel nad dve leti v begunskih taboriščih v Italiji — v Monigu pri Trevisu, v Sarviglianu zelenih trtnih pobočij in v Senigalliji, ob sinjem Jadranu. V taboriščih je doživljal „najlepše“ trenutke ob poučevanju slovenskega jezika in književnosti na begunski gimnaziji. Malo nas je bilo v razredu in spominjam se, da nam je dal v pričakovanju (daljno)-prihodnjega slovenstva naučiti se celotno Gregorčičevo Soči. Veselje mu je delalo tudi urejanje leposlovne revije Svet in dom, ki je izšla prvič meseca novembra 1945 in v kateri je združil večino takratnih zdomskih literatov. V Argentini, kamor se je vselil iz senigallskega taborišča, je bil nekaj časa vrtnar na neki buenosaireski preodmestni pristani, nato pa je prešel v industrijo in trgovino, kjer je bil dolga leta zaposlen v veletrgovini Harrods, v središču Buensa Airesa. V argentinskem slovenskem svetu je bil med prvimi profesorji na srednješolskem tečaju. Že iz Italije je bil tudi eden glavnih ohranjevalcev Balantičevega spomina. Kot predsednik Pisateljske družine „France Balantič“ je sodeloval pri zborniku Čez izaro, ki ga je natisnila celovška Mohorjeva družba leta 1951, in v katerem so zbrana imena najbolj zlatih takratnih zdomskih avtorjev. Osrednja misel večine tistih del je bila „stari dom in novi svet“.

Avguštin Clemente

devetdesetletnik

Mlada leta

G. Avguštin Clemente, eden od naših najstarejših mož, je letos 20. maja praznoval svoj 90. rojstni dan. Odločil sem se, da ga obiščem na njegovem domu v Hurlinghamu z namenom, da se z njim nekoliko pogovorim o njegovem kar dolgem in plodnem življenju. Kot vedno, kadar ga obiščem, sva bila takoj v živahnem pogovoru. Navzlic visokim letom je g. Clemente še vedno duševno zelo bister in svež, odličnega spomina, ljubezniv in prijeten kramljač.

Izhaja iz učiteljske družine. Njegov oče Valentin Clemente je bil, kot že ime samo razodeva, potomec prednikov, ki so se, ne ve kdaj, preselili iz Južne Evrope v naše kraje. Oče je bil učitelj v Ljubnem na Gorenjskem, kjer se je 20. maja l. 1901 rodil Avguštin Clemente kot prvi sin v družini s 13 otroki. Ni še dozorel za ljudsko šolo, ko se je že začelo njegovo

romanje iz kraja v kraj po slovenski deželi.

Iz Ljubnega je bil oče prestavljen za učitelja v Loški potok, od tam na Goro nad Sodražico, od onod pa v Nevljah pri Kamniku.

Po dovršenem petem razredu ljudske šole v Nevljah je bil Avguštin sprejet v škofijski „Zavod sv. Stanislava“ v šentvidu nad Ljubljano, kjer je dovršil klasično gimnazijo in maturiral.

Slovenski učitelj

Po maturi se je na novo ustanovljeni Slovenski univerzi v Ljubljani vpisal kot študent prava na pravni fakulteti. Clementejeva družina je bila velika, očetova plača za vzdrževanje družine komaj zadostna, zato oče sinu Avguštinu ni mogel plačevati študija na univerzi. Mladi Avguštin je poskusil študirati in hkrati delati, da se sam preživi in vzdrži pri študiju. V prvih povojnih letih je bilo pri nas precejšnje pomanjkanje učiteljev. Clemente je prosil za učiteljsko službo, opravil dodatne izpite, opustil študij prava in se ves posvetil učiteljskemu poklicu.

Prvo redno učiteljsko službo je nastopil v Komendi pri Kamniku. Življenje mu je odtlej potekalo po starem učiteljskem geslu: danes tukaj, jutri tam! Iz Komende je bil preme-

Prvobitno in umetniško teženje pisatelja Jožeta Krivca k rodnemu in domačijskemu — v duhu realizma, obenem pa v razpoloženjsko hiričnih opisih — bo ostalo zapisano v zgodovini slovenskega literarnega ustvarjanja kot eno najpristnejših.

France Papež

Jubilant Avguštin Clemente s soprogo Ivanko

ščen v Ajdovec, iz Ajdovca v Sela pri Šumberku. Tukaj ga je dosegel vpoklic k vojakom. Obvezni 9-mesečni dijaški rok je 1. 1927 odslužil v Ljubljani v šoli za rezervne oficirje.

Po odsluženju vojaščine je bil nastavljen za učitelja v Krvavi peči v Krinskem pogorju. V Krvavi peči se je g. Clemente 14. nov. 1929 poročil z domačinko gđc. Ivanko Rupar. V srečnem zakonu so se jima rodile tri hčerke.

Iz Krvave peči je g. Clemente romal na šolo v Dolino pri Tržiču, kjer je poleg učiteljevanja še krepko posegel v delo v prosvetnem in izobra-

ževalnem društvu in ustanovil tamburaški zbor. Iz Doline ga je učiteljevanje zaneslo na Braznico pri Radovljici, od tam pa na Dobrovo pri Ljubljani, kjer ga je zajela vihra druge svetovne vojne, krvava stalinistična revolucija. V maju l. 1945 se je skupaj z domačini umaknil na Koroško, seveda le za „nekaj tednov“ in je zato družina ostala na Dobrovi.

Kot praktičen in vesten učitelj je tako učil kmečko mladež, da je potrebno in obvezno vedno družil s koristen in praktičnim poukom, da jih je hkrati tudi temeljito vzgajal. Vaški otrok mora povsod živo čutiti, da ga

šolsko učenje ozko povezuje z rodno grudo in domom. S tega vidika je tudi g. Clemente razlagal učno snov.

Kmečki otrok globoko doživlja in z velikim zanimanjem spremlja življenje narave: zemljo, nebo, pomlad, poletje, jesen, zimo; plodna polja, rast, živino, živali v naravi. Vsak letni čas mu nudi nova odkritja. Moder in veren učitelj učencem pojasnjuje, da Bog ohranja, varuje in vzdržuje ves svet, še posebej pa bedi nad kmečkim domom. Tudi dom je kmečkemu otroku vzrok globokega doživetja. Dom s svojo notranjo ureditvijo, s svojim svetim razpelom, s podobami svetnikov, bogkovim kotom; postavljanje jaslic, šmarničnega majskega oltarčka vzbuja otrokom čudovita doživetja in veselje. Bogkov kot je skozi vse leto vir novih, veselih in srečnih doživetij. Prazniki niso le v cerkvi, ampak so tudi v kmečki hiši in družini velika slovesnost. Dom in Cerkev sta v kmečki hiši tesno povezana. Cerkevno leto: advent, božič, novo leto, trije kralji, tepeznica: postni čas, veliki teden s svetim trodnevjem, velika noč, duhovno, telovno; cerkveni in družinski običaji se med seboj prepletajo in so globok, neizčrpljiv vir otroškega doživetja.

Pri učenju slovenskega jezika delo ljudskošolskega učitelja ni ravno lahko, ker podeželski otroci težje obvladajo književni jezik nego mestni. Podeželski otrok govori doma narečje svojega kraja. Učitelj mora ob narečju uvajati otroka v književni jezik. Zato mora učitelj globoko spoštovati otrokovo narečje. Iz narečja, ki je ljudski jezik na vasi, govori nepo-

sredno narodni genij. Narečje mora biti v vaški šoli most, po katerem prodira vaški rod v književni jezik. Učitelj se mora potruditi, da narečje svojega okoliša natančno pozna, sicer ne bo dragocene plasti otroške duše pravično doumel. S pomočjo narečja mu mora učitelj jasno tolmačiti tudi slovnične in besedne razlike v književni slovenščini. Le tako vaški otrok razume književno slovnico in književni besedni zaklad. Na to mora učitelj naslanjati tudi izbiro snovi za domače in šolske naloge. Svetovati jim mora čtivo, po katerem naj otroci in dom segajo.

Pri zgodovinskem in zemljepisnem pouku mora kmečki otrok najprej spoznati zgodovino svoje lastne družine, rodu, potem doma, vasi, šole, župne cerkve in okraja.

O prirodi ima kmečki otrok že z doma globlje znanje, zato se tudi živahneje zanima za prirodopis in manj za fiziko. Kmečkega otroka pa predvsem in najbolj zanima domači šolski vrt, šolska drevesnica. Zato mora imeti vaška šola lepo urejeno in negovano drevesnico. Učitelj otrokom kaže, kako drevesce živi, diha, raste, se krepi in debeli; kako potrebuje hrane in na kak način se hrani. Otrok mora spoznati, da drevo potrebuje tudi nege in snage kakor vsako živo bitje. Treba ga je mladega pritrjevati, privezovati, da pravilno raste in se razrašča; ga obrezovati, ga čistiti od škodljivega mrčesa. Učitelj mora učencem nazorno prikazati, kako se sadno drevje požlahtnjuje s cepljenjem, presajanjem.

V zvezi s kmetijskim poukom mo-

ra omeniti tudi način dobrega gospodarjenja na kmetiji, mu pravilno predočiti pomen računstva v kmečkem gospodarstvu. Pri tem računskem pouku ne gre zgolj za učenje seštevanja, odštevanja, množenja in deljenja. Sodobni kmečki gospodar mora biti tudi dober računar, posebno v današnjih časih, ko je kmečko gospodarstvo ne samo konsumno uporabljajoče občestvo, ampak je tudi pridobitno gospodarstvo. Kakor trgovec in obrtnik mora tudi umni kmetovalec znati preračunati (kalkulirati). Učitelj mora vaškega šolarja učiti umnega ravnanja z denarjem, premoženjem, mu pojasnjevati pomen, vrednost denarja in blaga; šolarje mora seznaniti z važnim vprašanjem sodobnega združništva tako denarnega kot blagovnega. Učence mora seznaniti z namenom in pomenom kmečkih denarnih (kreditnih), konsumnih, blagovnih, živinorejskih, strojnih in drugih zadrug.

To je bila Clementejeva metoda poučevanja na vaških šolah. Na vprašanje, čemu pripisuje svojo visoko starost in dobro zdravstveno stanje, rad tudi v večji javni družbi pove, da je to posledica njegovega vestnega spoštovanja četrte božje zapovedi. Zelo je spoštoval svoje starše, svojo ženo in otroke, je pa tudi vedno in povsod globoko spoštoval kmečke ljudi, starše svojih učencev in vedno tudi učence. Znal pa je tudi pravično in pametno kaznovati otroške prestopke.

Gospod Clemente je bil vse svoje življenje učitelj v polnem pomenu besede... Najprej je vsem in povsod pokazal vernega in praktičnega katoliškega izobraženca. Že v družini je

bil lepo vzgojen v zvesti vdanosti, zvestobi in ljubezni do Boga, staršev, družbe in naroda. Šolanje in vzgoja v škofovih zavodih je domačo vzgojo spopolnilo in utrdilo. Zavodi so mu dali versko čutenje in prepričanje, odločnost in neustrašenost.

Biti zaveden katoliški učitelj v medvojni kraljevini SHS in pozneje Jugoslaviji ni bilo lahko. Slomškarji — učitelji organizirani v „Slomškovi zvezi“, stanovski in strokovni organizaciji s svojim listom „Slovenski učitelj“, so bili v večji meri kot priznanja deležni posmeha, prezira, zapostavljanja in tudi brezobzirnega preganjanja. Dovolj zgovoren dokaz za to trditev so kraji Clementejevega službovanja. Zavednih katoliških učiteljev je bilo malo, a tisti, kar jih je bilo, so bili vestni, pošteni, neutrudljivo in požrtvovalno delavni možje, odlični vzgojitelji mladine in naroda.

Učitelj v begunstvu

Begunska leta je g. Clemente preživel v begunskih taboriščih: Vetrinju, Liechtenstein pri Judenburgu in Trofaiach pri Leobnu. Tudi v begunskih taboriščih je ostal zvest svojemu učiteljskemu poklicu.

V Vetrinju smo vsi taborili na odprtem polju, pod milim nebom. Vreme nam je bilo zelo naklonjeno. Bili so lepi, že močno topli majski dnevi in brez dežja.

Po zapiskih taboriščne uprave je bilo v vetrinjskem taborišču okoli 300 šolobveznih otrok, med njimi tudi nekaj meščanskih in srednješolcev. Med taboriščniki je bilo okrog 40 učiteljev in učiteljic. Na prvi poziv za pouče-

vanje se je prijavilo 25 učiteljev in učiteljic. Organizacijo in vodstvo ljudske šole je prevzel najstarejši učitelj g. Avgustin Clemente, ki je 22. maja l. 1945 že začel z rednim poukom. Ker je bilo med otroki veliko takih, ki po krajih okupirane Gorenjske niso imeli nič šole, ali pa zelo okrnjeno, je bilo treba otroke zbrati v posebno skupino, ki so jo imenovali gorenjsko, drugo pa ljubljansko. Gorenjska skupina je imela vse 4 razrede osnovne šole, s 3 oddelki v prvem, z 2 v drugem in z enim oddelkom v tretjem in četrtem razredu. Druga, ljubljanska skupina je imela 4 razrede osnovne in 3 razrede višje ljudske šole, skupaj 7 razredov s 118 otroki. Za šolo potrebnih zaprtih prostorov seveda ni bilo na razpolago. Sprva so se otroci zbirali in posedali po skupinah po travi na dvorišču. Poleg ljudske šole je deloval tudi otroški vrtec, ki je zajel 228 otrok od 3 do 6 let. Otroški vrtec je imel svoj ringa-raja na samostanskem dvorišču pred farno cerkvijo. Ob lepem vremenu so ti otročiči koralili, poskušali telovaditi z zelo preprostimi telovadnimi vajami, prepevali so preproste in lahke otroške pesmice, poslušali povestice in se igrali.

Poveljnik taborišča, razumen, srčno plemenit mož, umevajoč naše gorje, kanadski major Barre, je šolo vneto podpiral in odredil za ljudskošolski pouk prostorno dvorišče ondotnega gradu, nekdanjega cistercijanskega samostana. Pozneje se je posrečilo s posredovanjem ravnatelja Marka Bajuka dobiti iz vetrinjske ljudske šole 33 šolskih klopi in 2 tabli. Klopi so razmestili po grajskih hodnikih v pri-

tličju in prvem nadstropju, kar je že bilo bolj podobno pravi šoli, čeprav razredi niso bili med seboj ločeni. V takih razmerah je g. Clemente pogumno, modro in premišljeno organiziral gotovo edinstveno šolo v njegovi dolgi dobi učiteljevanja.

Po razselitvi vetrinjskega taborišča, od 25. do 29. junija l. 1945, je g. Clemente odšel s slovensko skupino 400 beguncev v Judenburg na Zgornjem Štajerskem, vendar niso ostali v mestu. Kakih 10 minut hoje iz mesta, tik za graščino Liechtenstein je ležalo kot mala prijazna vasica z lesenimi barakami taborišče Liechtenstein. Sem so prišli Slovenci 3. junija 1945. V taborišču je živelo okoli 500 Slovencev. Barake so bile seveda umazane, šipe vse razbite, stanovanjski prostori zasteničeni in polni raznega mrčesa. Bilo jih je treba najprej popraviti, temeljito očistiti in razkužiti, da so bivanjski prostori postali ustrezni za mirno bivanje.

V takih razmerah in okoliščinah je g. Clemente pogumno šel na delo za ustanovitev potrebne šole, in je požrtvovalno opravljal službo vestnega in skrbnega šolnika in vzgojitelja mladine. Tudi v teh trenutkih se je spominjal stare rimske rečenice: nič novega pod soncem! Tega dela je bil že vajen, zato se ni nič obotavljal, ampak je pogumno prijel za delo. Imel je 27 šolarjev in dve učiteljici, kateheta, v sebi pa je družil učitelja in upravitelja šole. Steklo je in mirno je šlo učenje naprej. Spomladi leta 1948 so bili Slovenci premeščeni v taborišče Trofaiach pri Leobnu. Zastavljeno delo je tudi tukaj nadaljeval.

Ker je vprašanje naše preselitve v prekomorske dežele postajalo vedno bolj stvarno, so se ljudje morali začeti učiti tujih jezikov, predvsem angleščine in španščine. Tudi g. Clemente se je pridno učil španščine in je pridobljeno znanje takoj posredoval tudi drugim rojakom. Bil je med prvimi, če ne že prvi, ki je sestavil „Vadnico španskega jezika“, jo dal razmnožiti, da so imeli ljudje primerno vadnico za učenje. Rojake je pridno, vztrajno in dobro učil. In prav rojaki v Trofaiačah so bili med prvimi, ki so iz Avstrije jadrali v Argentino. Tudi g. Clemente je preстал svojo zadnjo in najdaljšo preselitev — v novi svet in v novo življenje. S tem se je tudi zanj končala stara parola slovenskih kaplanov in učiteljev: danes tukaj, jutri tam!

V Argentini ni več učiteljeval. Trdo je delal, da je družini, ki je prišla iz Slovenije za njim leta 1956, pri-

pravil dostojno bivališče, jo preživel in si je v Argentini prislužil tudi polno pokojnino, v domovini pa je pustil 26 let učiteljske službe in za ves ta čas plačane pokojninske prispevke. V Argentini se je zaposlil v večjem tekstilnem industrijskem podjetju „Flandia“ v kraju Jauregui pri Lujanu. Čeprav ni učiteljeval, je pa učeniško delo vztrajno nadaljeval: budil je v mladem rodu veselje do branja, spravil med naše ljudi, v naše družine veliko lepega in koristnega tiska. Z vso vnemo in za božji lon je dan za dnem obiskoval slovenske družine, jim redno prinašal edinstveno slovensko mladinsko revijo „Ognjišče“ in dobre knjige, ki jih je mladi rod z veseljem, užitkom pridno in vztrajno prebiral. Pa je z enako vnemo med nami širil tudi naš tukajšnji revijalni in periodični tisk.

Med tem pa je tudi v letih od 1973 do 1977 v Buenos Airesu obiskoval predavanja na Ukrajinski katoliški univerzi sv. Klimenta v Buenos Airesu in dosegel licenciat z odliko.

Gospod Avguštin Clemente, sprejmite ob Vašem lepem, častitljivem 90. življenjskem jubileju naše prisrčne čestitke k vsemu Vašemu velikemu delu, ki ste ga kot vzoren slovenski katoliški učitelj-Slomškar med slovenskim narodom vršili in ga še vedno vršate; sprejmite za vse to delo našo globoko zahvalo! V zgodovini slovenskega naroda naj med imeni vzornih Slomškarjev blesti tudi ime g. Avgustina Clementeja.

Bog Vas živi, g. Clemente, še mnogo let do novega jubileja!

France Pernišek

France Balantič

človek in pesnik

Dr. Marko Kremžar v Našem domu v San Justu 3. avgusta 1991 ob 40-letnici
Balantičeve šole in 70-letnici pesnikovega rojstva.

„Moj spev je lahak
kakor javorjeva semena,“
je zapisal France Balatič o svoji
pesmi, o svoji besedi.

Lahna je, ta pesem, vendar pol-
na vsebine. Trepeta v prosojnem
zraku, a je hkrati izraz globine.

Kako nastane taka pesem? Ka-
ko se rodi tako močna beseda?

* * *

Če bi me vprašali, kakšen fant
je bil France Balantič, bi verjetno
odvrnil: molčeč. Ne, da bi bil ža-
losten, niti otožen se mi ni zdel
in celo razposajen je bil včasih. A
je bil vseeno molčeč fant. Ni ve-
liko govoril, čeprav se je rad po-
govarjal. Govoril je z očmi in rah-
lim nasmehom in tudi ko je bil
tiho, je bilo občutiti njegovo pri-
sotnost. Ni tratil besed. Balanti-
čeva beseda je dozorevala v molku.
Ni bil to molk samotarja, ni bil
to molk zagrenjenega srca. Iz ta-
kega molka se ne bi porajale pro-
sojne pesmi. Francetov molk je
bil poln življenja, čutenja in misli.

* * *

Balantičeva pesem se mi zdi ka-
kor pogovor. Verjetno drži to za
vsako občuteno poezijo. Pesnik se
pogovarja s seboj, v tistih milosti

polnih trenutkih, ko se sreča sam
s svojo notranjostjo. Vsak človek
se sreča kdaj sam s seboj in si
reče besedo, a vsakdo ne zna tega
izraziti, kot je to bilo dano temu
mlademu plavolasemu fantu.

Za njegovo poezijo ni bilo dovolj
le bežno srečanje s seboj. France
je moral prebivati v globini svoje
biti, da se je lahko pogovarjal ta-
ko doživeto in tako odkrito.

In kje... kdaj doživi lahko člo-
vek srečanje s seboj? Ni drugega
kraja kakor samota in ni druge
priložnosti kakor je zbranost mol-
ka.

V začetku je bila beseda... a še
neizrečena beseda, le neslišna mi-
sel. Misel je na pričetku vsakega
stvarjenja. Neizrečena beseda je
vsebine poln — molk.

Balantič je bil dober prijatelj.
Fantje so ga imeli radi. Razumel
jih je. Ni dal zlepa komu prav, ka-
dar je mislil drugače. Pa ne, da
bi bil trmast. Vedel je, da ni do-
ber, kdor vsakemu prikima, kdor
ni sam sebi zvest, kdor ne skuša
posredovati resnice, kakor in ko-
likor jo spozna.

Biti zvest sam sebi je prvi ko-
rak do zvestobe drugim. France je

to gotovo čutil. Bil si je zvest na ta način, da je skrbno gojil talent, ki mu ga je Stvarnik zaupal. Zavedal se je svojega daru, a se ni ponašal z njim. Hotel ga je razviti v najvišji meri, da bo tako pokazal hvaležnost Njemu, ki mu ga je naklonil.

Zavedal se je, da je pesnik, in ko je sam v sebi sprejel lepoto in odgovornost tega spoznanja, je hotel biti dober pesnik, vreden prejetega daru.

Zato se ni posvečal mnogoterim dejavnostim, ki so značilne za študente. Vedel je, da človek ne more biti povsod, da celó za vse dobro, ne glede na število let, ne bo časa. Življenje je treba — že od kraja — živeti tako, da bo za nami svet vsaj malo boljši... vsaj malo lepši...

Kakor je bil zvest svojemu pesniškemu poklicu, je bil zvest vsemu, kar je bil in kar je prejel, vsemu, kar je spoznal kot vred-

noto. Svoji družini... narodu... prijateljem... Bogu.

In vendar ni bilo slišati, da bi pripovedoval o svojcih, govoril o prijateljstvu, pisal domoljubne pesmi in tudi njegova vera je bila tiha.

Ko je odhajal po gonarskih preiskunjah k vaškim stražam, tega ni razlagal niti utemeljeval. Sam v sebi je razmislil, v tihoti je iskal in našel pot. Odločil se je in šel, kot so šli drugi, kamor ga je klicala vest.

* * *

„To jutro je polno samotnih trav...“

France ni bil edini kristjan in tudi ne prvi domobranec, ki bi občutil samotnost odgovorne odločitve. Vendar človek se mora odločiti, da gre svojo pot, ne glede na to, ali mu kdo sledi ali ne. Biti v miru s seboj je potrebno, biti v miru s svetom... pa je resničnemu kristjanu le malokdaj mogoče.

Pesnik se je odločil za svojo pot, po svojem spoznanju. Ne da bi hotel biti komu zgled, ne da bi bil komu simbol, ne da bi o njem govorili tako ali drugače. Brez dvoma se je zavedal, da bodo mnogi njegovo odločitev obsojali, da je ne bodo razumeli. Spoznal je, da je treba odločati med zvestobo sebi ali zvestobo svetu.

„...kako težké so jagode prevar! Vendar, sveta zasanjan sem vrtnar, v samoto gonijo me rojenice...“

Vedel je, da mu ni treba prijeti za puško. Nihče ni tega pričakoval

od pesnika. Kar je storil, je storil iz zvestobe sebi in svojim spoznanjem. Ni le sledil prijatelju, kot mu danes nekateri očitajo. Nasprotno, bili so prijatelji, ker so cenili iste vrednote, ker so ljubili isto lepoto, ker so se bali iste zlobe ter zavračali isto laž. Zato so bili prijatelji.

* * *

Ne spomnim se, da bi ga kdaj slišal govoriti o javnem delu. Brez dvoma pa je dobro vedel, kaj je odgovornost. Nikdar ne bomo poznali njegovih tihih razlogov za javno, a tiho izpoved svojega prepričanja. Vemo le, da se ni bal odmeva svojih dejanj, a da ga tudi ni iskal. Bil je fant visokih in plemenitih idealov. Skušal jim je slediti in ostati sebi zvest.

France Balantič je umiral sredi boja in ognja. Ni govoril ne tarnal ne čakal človeške pomoči. Ležal je na postelji pri polni zavesti in doživljal strahoto, ne da bi izrekel besedo. Pesnik, mojster slovenske besede, je umiral kakor je živel. V zbranosti in molku.

„Strmel bi dolgo, dolgo, ko bi ležal znak, in tovor grehov, oh kako bi bil lahak...!“

To je izpoved slovenskega kristjana, ki umira v miru s seboj, brez trohice sovraštva, poln zaupanja v božjo dobroto.

Ob zadnjem srečanju s seboj na tem svetu, se je pripravljaj na srečanje s Stvarnikom, o katerem je nekoč zapisal:

„...ne bom, o Bog, nikoli Te pozabil...
če zrušil bom se v kamenito gaz,
prej ko zažgem na Tvojem se ognjišču,
bom vsaj Tvoj beli kamen na križišču.“

Ni se zrušil. In vendar je z vsakim dnem bolj viden, kakor beli kamen na krvavem slovenskem križišču. Kamen, ki je kašipot... kljub vsej človeški krhkosti, katere se je zavedal.

* * *

Spominjamo se ga kot junaka, kot ustvarjalca lepote, kot oblikovalca slovenske besede.

Živimo v svetu, v katerem je prav ta čudovita beseda, katero je zaupal Stvarnik ne le Balantiču, temveč tudi vsakemu od nas, v nevarnosti. Nihče je ne ogroža od zunaj. Mi samj smo edina nevarnost materini besedi. Ko se izgublamo v hrušču, pozabljamo nanjo; ko govorimo prazne reči, ji jemljemo vrednost; ko jo ne uporabljamo, zaničujemo odsev božje lepote, ki odseva v njej.

Ob sami misli, da bi, čeravno nehote, zakrivil smrt vrednote, za katero je bil odgovoren, je naš pesnik zaječal:

„...joj, moj Bog, da sem tako grešil,
da je v meni smrt rodu spočeta!“

Vsi smo odgovorni za življenje, vsi smo lahko krivi smrti. Dal Bog, da ne bi bilo med nami nikogar, v katerem bi bila spočeta smrt — slovenske besede.

Ni mogoče občudovati nekoga, ki je bil zvest sebi in svojim, če sami ne vemo, kaj je zvestoba svojemu.

Ne bomo srečali prijatelja, ne bomo opazili lepote in dobrote bo šla neopažena mimo nas, če ne bomo prej srečali sebe, odkrili darov, ki jih je Stvarnik zaupal le nam.

Šele zvestoba vrednotam, za katere je živel in umiral pesnik Balantič, nam bo odprla vrata, da bomo mogli zaslutiti lesk njegove pesmi in morda začutiti v sebi njen odmev.

Zato je treba, da stopimo po po-

ti, ki jo je nakazal on. Morda nam bo dano občutiti lepoto v zbranoosti izrečene besede, če dojamemo poprej lepoto molka.

Takrat bomo razumeli, kaj je razril naš pesnik, ko je sredi življenja zapisal:

„Ležim v globini tiho, tiho,
v dolini mrzel je večer in pust.
Pri meni noč je in mi sveti.
Joj, lep je molk s prstjo zasutih
ust!“

To je molk, ki zveni do danes in bo zvenel, dokler bo nekje Slovenec, ki mu bo v molku in zbranoosti znal prisluhniti.

V TEHARJAH 23. MAJA 1991

Umazano barje cinkarne. Mrtva gladina. Tu začutiš, kakšen je in kako zamolklo zveni zakopani molk, ki bi bil krič.

Kamenje, smeti, zamreženo obrežje. Na desni pa zelena krpa. Travniki, lesen križ, svetilniki in svečke. Tu so naši domobranci. Močno pričujoči v duhu, čeprav že toliko let pod 30 meterno plastjo zredčene kisline, ki žre kosti in naj bi izbrisala sledi resnice iz preteklosti. Pa je resnica močnejša. Je Duh močnejši.

Tu ste. In to so hotele zamolčati slabe vesti in tovarnjaki, ki še grmijo v strmino proti jezeru.

In to danes vedó brodovi, polni sveč na težki temni gladini, in potočene solze, ki med kamenjem rojevajo cvetove in križe.

* Ljubiti družino, dom, domovino, narod, Boga.

* Braniti jo pred nasiljem in smrtjo do daritve lastnih življenj.

* Umreti pod streli sovraštva v hladnokrvnem načrtu manjšine. Za dosego oblasti. In to za vsako ceno. Za ceno pobojev in laži.

Molimo za resnico!

Molimo za to deželo, posejano s cerkvicami in gnojeno s tajnimi grobišči nedolžnih satansko usmrčenih!

Delajmo še naprej za resnico!

Samo resnica osvobaja. Na njej pa ljubezen gradi. Tone Rode

Slovenija, zapojmo ti...

(Nekaj spominskih utrinkov z „Gallusove“ turneje po Sloveniji)

Motto: Malo nas je, nevarnosti brez števila, pa pravična reč in resna krepka volja zmaga vse nasprotje. Iz majcnih vrelcov priraste včasih mogočna reka: zložimo tudi mi svoje moči, da bo veselo napredovala domača reč. (Anton Janežič - Glasovi slovenski 1858)

7. maja je bilo v popoldanskih urah na letališču Ezeiza izredno živahno. Množica rojakov je prišla spremit in želet srečno pot in veliko uspehov zboru „Gallus“. Nad 40 let ljubezni, žrtvovane slovenski pesmi, ki je ogrevala in dvigala srca rojakom daleč od domovine in tujcem govorila o našem malem slovenskem raju in o gorjū, ki ga je zadelo, je prejelo najlepše priznanje in nagrado: ob 400-letnici smrti našega velikega Jakoba Petelina so k proslavam v domovino povabili tudi doslej zamolčevani argentinski „Gallus“. Sijoči in nasmejani obrazi, žareče oči, solze veselja in sreče, srca polna pričakovanja nečesa, kar je doslej morda bila kvečjemu lahko le lepa, a neuresničljiva sanja ali pobožna želja. Vsi, odhajajoči in oni, ki so se prišli posloviti — eno samo veliko slovensko, veselje prekipavajoče srce z eno samo mislijo: domovina.

Tako je bilo ob odhodu. Potem so se začela kopiciti doživetja: tre-

nutki srečnih snidenj z domačimi, z znanci, z zemljo in njeno nepopisno lepoto. Petdeset src, vsako od njih s stotinami neizbrisnih trenutkov. Kdo bi jih vse popisal?

Čimbolj razmišljam o tem, kaj naj bi napisal, tem večji in pestrejši je spominski mozaik. Le nekatere slike iz njega, morda niti ne najlepše, najpomembnejše. Vedno znova se porajajo nove in kar ni jih konca.

* * *

Prvo srečanje z brati in sestrami je bilo v Parizu in nekaj nepričakovanega. Koliko veselja prinese zgolj stisk rok in prijazen slovenski pozdrav v tujini, pa čeprav smo si skoro vsi neznanci! Kaj lahko doseže naša lepa pesem, to sem v vsej polnosti prvič v življenju doživel v Parizu. Dobro mi je v spominu iz prvih let naše naselitve v Argentini sporočilo, kako je ob neki „Gallusovi“ radijski oddaji rojak v notranjosti dežele klečel pred aparatom poslušal slovensko pesem in jokal. V Parizu so se ob domoljubnih pesmih zablestele solze ne le v očeh poslušalcev, ampak tudi pevcev. Brat iz tujine je pozdravil brate v tujini z najlepšim pozdravom, s pesmijo. Saj si lepšega res ni mogoče misliti. Potem pa so se podobni prizori nič kolikokrat ponavljali v domovini.

* * *

Po poldrugourni vožnji iz Pari-

Cankarjev dom v Ljubljani 3. junija 1991: na sklepnem koncertu Gallusove turnee v Sloveniji je predsednik Glasbene matice dr. Tone Vengušt izročil dr. Juliju Savelliju, ustanovitelju in dolgoletnemu zborovodji zbora Gallus, posebno priznanje Glasbene matice ob njeni 100-letnici; v imenu Zveze kulturnih organizacij Slovenije pa je njen predsednik pisatelj Franček Rudolf podil dr. Savelliju posebno Gallusovo odličje.

za letalo že mirno plava nad našimi kraji. Iz višine jih komaj vidiš, spoznati jih ne moreš. A čutimo v dušah, da se naša pot bliža tako težko pričakovanemu cilju. Nad petdeset parov radovednih oči skuša skozi okenca letala ujeti prve slike. Domovina! Če bi znali, v pesniško besedo bi prelili vse občutke in dopolnjevali Cankarja, Gregorčiča, Župančiča... Pa beseda ne pride iz ust, le srca močnejše bijejo od veselega pričakovanja, oči pa hlastajoče vpijajo prve be-

žne slike ljubljene zemlje očetov, bratov — naše zemlje, Domovina! Tisočkrat sanjana, tisočkrat pozdravljena!

* * *

Par dni počitka, polnih sreče ob sridenjih z domačimi, polnih navdušenja ob občudovanju „raja pod Triglavom“. Potem pa naše prvo skupno srečanje tam pod zasneženim Stolum. Brezje, naše narodno svetišče! Bilo je popoldne 12. maja. Peturna časovna razlika med Slovenijo in Argentino nas je v

duhu povezala z našimi dragimi v Argentini, ki so prav v tem času bili zbrani na letošnjem vseslovenskem romanju v Lujánu. Med našimi pevci-romarji na Brezjah skoro gotovo ni bilo nikogar, ki takrat s tiho molitvijo ne bi bil v obeh domovinah. Bili smo pa tudi prepričani, da so se naši molitvi pridružili tudi bratje v Argentini. Čudovita vez molitve, ki ne pozna ne časovnih ne zemeljskih razdalj! Z zemlje se dviga v večnost in iz večnosti trosi svoje sadove. Na obeh straneh oceana smo skoro istočasno peli: „Ostani med nami, ljubljena Mati!“, „Gallusovci“ pa še posebej iz srca dodajali: „Dobrotno nam ohrani dom in rod!“

Tako smo našo turnejo začeli z romanjem in z romanji nadaljevali, kjerkoli nas je pot vodila: v kapelo Žalostne Matere v celjski opatijski cerkvi, na Slomškov grob v mariborski stolnici, na Teharje — da, tudi na Teharje, ki je nam svet kraj — v prekmursko Bogojno, na znamenito staro Ptujsko goro, h Gospe Sveti in k Mariji na blejskem otoku.

Začetku podoben je bil tudi konec. Spominška nedelja na vse naše žrtve nas je 2. junija zbrala na koru ljubljanske stolnice. Prav isti dan ste se naših junakov spominjali tudi v Buenos Airesu. Nabito polna stolnica je pobožno sledila sveti daritvi ob petju Schubertove maše. Ko so se na koncu nad tišino zbranih vernikov razlili akordi večno lepega Gallusovega

Ecce quomodo moritur iustus, ni v malo očeh zalesketala, morda tudi težko zadržana solza.

* * *

„Kjer rod je moj, kjer sin je tvoj, tam si Slovenija“. Ko se je na domačih tleh iz grl naših pevcev prvič navdušeno oglasila ta pesem, sem opazoval poslušalce. Vtis sem imel, da so vsi presenečeni zadržali sapo. V prijetno in pogumno melodijo povezani akordi in pomembno besedilo so ob koncu sprožili resnično nepričakovan val aplavzov. Iz ust bratov-zdomceev se je bratom doma odprla globočina ljubezni do domovine in hvalnica njej, njeni zgodovini in njenemu narodu. Prav zato je v hipu osvojila poslušalce, kjerkoli in kadarkoli jo je zbor še pel. Pred vsakim koncertom, ob vsakem pomembnejšem srečanju, začnši s sprejemom zbora na ljubljanskem magistratu, preko vseh koncertov, televizije in radia vse do poslovnega koncerta v Cankarjevem domu in slovesa na letališču. Doma pa so zbori želeli imeti njeno partituro — skoro vse smo razdelili. Na obeh koncertih na Koroškem so pesem z našim „Gallusom“ družno zapeli tudi pevci „Gallusov“ iz Celovca in Kranja. Danes jo gotovo pojo že marsikje doma in tudi v zamejstvu, saj smo tudi v Gorici in Trstu na prošnjo pustili nekaj izvodov. Prihajajo pa še nove prošnje, zadnja ob času, ko to pišem, je iz Sao Paula v Braziliji.

Čudovit in zmagoslaven polet

te, doslej samo nam priljubljene in znane domorodne pesmi, preko slovenskega sveta!

* * *

Spomin mi gre trideset in več let nazaj, ko je že davno pokojni in sedaj v svoji domači fari v Štepanji vasi počivajoči prijatelj Rudolf Žitnik zbor imenoval „pojočó slovensko diplomacijo“. Nekaterim ni bilo všeč to, takrat pač pretirano hvalisanje. Pa je po tolikih desetletjih podobno ponovil tudi argentinski poslanik v Beogradu F. C. Barttfeld, ki se je udeležil „Gallusovega“ poslovnega koncerta v Ljubljani. V svojem govoru je pred nad 1500 poslušalci izjavil: „Doslej je imela Argentina v tej deželi enega samega poslanika, nocoj jih je tu ob meni še petdeset, kj gradijo most med Slovenijo in Argentino.“

Potrdili sta se tisti večer dve napovedi. „Gallus“ je bil od argentinskega predstavnika priznan in potrjen v svojem poslanstvu slovenstva in to se je zgodilo v Cankarjevem domu v Ljubljani, kot je ob zborovi štiridesetletnici preroško napovedal Zorko Simčič.

* * *

Ko smo se z „Gallusom“ na poti na koncert v Koper bežno ustavili v prelepem slovenskem obmorskem letovišču Portorož, smo za trenutek stopili v tamkajšnjo po znamenitih umetnostnih izdelkih znano novo cerkev. Bilo je med mašo in si notranjosti nismo mogli kaj več ogledati, čeprav smo bili na to že prej posebej opozorjeni.

Približno mesec dni po tem obisku sem se spet mudil v Portorožu kot gost prijatelja in velikega „Gallusovega“ dobrotnika g. Kašeta. Sedaj je bilo časa dovolj in izkoristila sva ga za natančnejši ogled te cerkve. Vse sva si ogledala in marsikaj občudovala. Ko pa sva že odhajala, nama je sam Bog poslal nasproti tam se mudečega zlatomašnika g. Dominika Pegana, župnika iz Kort (Dvora) v Istri. Kratek pozdrav in predstavitev, pa se nama je ponudil za vodiča. S svojo mladostno živahnostjo in občudovanja vredno razgledanostjo (španščine in še katerega jezika se je naučil z branjem Svetega pisma) naju je vodil od umetnije do umetnije, da sva šele ob njegovi razlagi dojela vse bogastvo fantazije in ustvarjalne sile sodelujočih umetnikov. Le ob treh naj se ustavim!

Prvo pozornost so nama izzvali trije pestrí vitroji, delo arhitekta Kunaverja. Vsak predstavlja en del rožnega venca. Čudovite barvne kompozicije te pred vsakim oknom nehote pripravijo do tega, da vsaj v duhu premisliš vse skrivnosti, ki so v njem upodobljene. — Druga umetnija in za mene tudi presenečenje je bil križev pot s petnajstimi postajami. Vedno sem poznal in molil le križev pot s štirinajstimi postajami. Tu pa se pridruži še ena: Vstali Kristus. Najin vodič nama navdušeno utemeljuje: „Kaj bi bila naša vera, če bi se končala s smrtjo? Vzvišenost in božje plačilo za našo

vero je vendar vstajenje in posmrtno življenje. Zato je umetnik popolnoma v duhu vere dodal svojemu križevemu potu še njega zadnji cilj — tolažbo nam trpečim —, da po trpljenju pride vstajenje. Križev pot ne more končati s smrtjo, njegova 15. postaja je naše upanje in naša zmaga.“ — In še tretja čudovita umetnija: iz glinene narejena Kalvarija ob oltarni mizi. Kristus na križu izoblikovan do vseh podrobnosti, prav tako pod njim stoječa Mati. Vsi drugi, pod križem stoječi pa so le na pol izdelani. S tem je hotel umetnik povedati, da sta le Kristus in njegova Mati popolna, vsi drugi pa nepopolni. — Še veliko drugih lepot je nakopičenih v tem božjem hramu, a preveč bi bilo o njih pisati. Samo to naj priznam: Globoko sem vzdihnil, ko so mi pokazali krasno, moderno urejeno in opremljeno pevsko sobo — zbora pa nimajo. Misel mi je zaplavala v Buenos Aires in v Slomškov dom ter se Bogu zahvalila za zbor in za dobroto, ki smo je deležni s skromnimi prostori za vaje.

* * *

Vrsti govornikov na poslovnem koncertu v Ljubljani se je pridružil tudi metropolit dr. Alojzij Šuštar. Še enkrat je pozdravil pevce-goste, se jim zahvalil za obisk domovine in končal: „Pridite še! Vrnite se spet!“ Čutili smo vsi, da ni govoril le v svojem imenu.

* * *

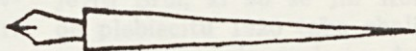
Kako naj končam te skromne utrinke? Ko sem se poslavljaj od

domovine, takrat že razbičene od grozot napadalne vojne, sem v Gorici mimogrede še kupil zadnjo številko tržaške „Mladike“. V kratki notici na zadnjih straneh sem bral pod naslovom Zmagoslavje zbora Gallus te-le besede: „Odlični zbor argentinskih Slovencev „Gallus“ je doživel izreden uspeh na večtedenski turneji po Sloveniji. Obiskal je tudi Koroško, 31. maja pa nastopil v Podgori pri Gorici. Pravo zmagoslavje pa je zbor doživel na poslovnem koncertu v nabito polnem Cankarjevem domu 3. junija“.

Tako in podobno so naš zbor sodili skoro vsi naši poročevalci in kritiki. Končam pa naj z mnenjem avstrijskega poročevalca iz Celovca (v nemškem časopisu), ki je med drugim napisal: Takó bogastvo slovenske pesmi kot tudi pesmi Jakoba Gallusa in različne južnoameriške pesmi je zbor Gallus izvajal na vpoštevanja vredni višini. Tako so obiskovalci mogli sodoživljati, kako pevcem ljubezen do pesmi vrača del izgubljene domovine.“

To in vse ostalo, kar je zbor doživel, naj mu bo v čast in ponos, v priznanje in zadoščenje ter v krepko vzpodbudo za nadaljevanje svojega poslanstva, pa čeprav so s tem združene tudi velike žrtve. Naj še naprej poje narodu v ponos in Bogu v čast.

Julij Savelli

Še spomin na leto 1942

V prejšnjih člankih sem ga malo polomil. Judje začno brati na zadnji strani, jaz sem pa pisal o spominih po vojni, namesto da bi pisal o početku vojne. Naj danes to popravim.

Bil sem kaplan v Trziču od l. 1936 do začetka vojne l. 1941. Tržič je že staro industrijsko mesto. Dva močna potoka sta omogočila železarsko in usnjarsko obrt. Sloveli so tržiški čevljarji. Največja tovarna je predilnica, katere lastnika sta bila Nemca Glanzmann-Gassner, zato je bilo tam mnogo nemških uslužbencev. Ti so se združevali v „Kulturbundu“. Posebnost Trziča je bila, da je kljub temu, da je bil popolnoma delavski kraj, imel globoko versko življenje. Imeli smo mnogo verskih, kulturnih, športnih in poklicnih organizacij. Zato smo imeli tudi duhovniki veliko dela, bilo je pravo garanje. Ko sem pripeljal pohištvo v Tržič, se je obregnila neka ženska: „Ježš, kakšnega kaplana smo dobili, s seboj je pripeljal smuči, ne pa klečalnika!“

L. 1940-41 so bila politično zelo vznemirljiva. Naš najbližji sosed je bila velika Nemčija. Hitler je že vpadel na Poljsko in Češkoslovaško. Kdo bo naslednji? Jugoslavija se je začela vojaško pripravljati. Vojska mi je odvzela pravkar kupljeno motorno kolo. Pri mladinskih sestankih sem pojas-

njeval nevarnost nacizma in komunizma.

Ker je Jugoslavija občutila nemško vojaško premoč in Hitlerjevo histerično napadalnost, se je hotela vojni izogniti, da se je na Hitlerjevo zahtevo priključila „trojnemu paktu“: Nemčija-Italija-Japonska, seveda pod nekimi pogoji. Pogodba je bila sklenjena na Dunaju 25. marca 1941. Toda že ponoči 27. marca so se letalski oficirji pod generalom Simovičem uprli, vrgli vlado, preklicali pakt in začeli divje demonstrirati po Beogradu z geslom: „Bolje rat, nego pakt“ (Bolje vojna kot pakt).

Nemci so hitro sprejeli ta poziv. Na cvetno nedeljo, 6. aprila 1941, so nenapovedano pričeli vojno proti Jugoslaviji. Nemška letala so bombardirala Beograd in prva žrtev je bil prav slovenski minister Kulovec. Isti dan so bombardirali tudi ljubljansko radiooddajno postajo. Od vseh strani so vdiral v Jugoslavijo. Na Ljubelju so ustrelili oba stražnika in v pol ure so bili že v Trziču. Strah in trepet je nastal. Jugoslovanska vojska se je v nekaj dneh zrušila kot papirnata škatla. Vojaki in oficirji so odvrgli orožje in uniforme.

Kje so bili tedaj tisti slavni bojoviti Srbi, ki so se jih Korošci ob plebiscitu 1920 tako zbal, da so večinoma glasovali za Avstri-

jo? Vlada je z angleško pomočjo zbežala v tujino. Hrvati so ustanovili „samostojno hrvaško državo“ pod Hitlerjem pokroviteljstvom. Slovenijo so zasedle Nemčija, Italija in Madžarska. Postali smo zasuznjeni brez narodnih voditeljev.

Kje je pravzaprav krivda za tako katastrofo?

Najprej in predvsem pri Nemčiji, ki si je hotela podvreči vso Evropo, če ne celi svet, za svoj tisočletni „Reich“ in okrutno uničiti vse nevšečne narode. Nemška sila, teror in brutalnost so povzročili nad 10 milijonov žrtev. Delna krivda je na Jugoslaviji oziroma srbski vojaški častihlepnosti brez politične zrelosti. Toda tudi komunisti so mnogo prispevali. Kako? Komunisti so se že v stari Jugoslaviji dolgo in temeljito pripravljali na ugoden trenutek. Ko sem v Ljubljani imel mnogo opraviti na univerzi in v akademskih društvih, sem spoznaval komunistično taktiko in propagando. Od izobraženstva iz univerze se je zajedala v vse mogoče panoge in jih zastrupljala. Imela je šolane voditelje v Rusiji in preizkušene španske borce. Ustanavljala je v vseh delavskih krajih „trojke“ ali celice, kjer so se šolali. Tudi v Tržiču so odkrili tako celico in zajeli mnogo študijskega gradiva.

Ko sta Hitler in Stalin sklenila pakt o nenapadanju, tedaj so komunisti pomagali Hitlerju s tem, da so rušili jugoslovansko vojsko, da se ne bori proti Hitlerju. Ob

razpadu so pograbili vojaški material za bodoče delo. Ko pa je Hitler napadel Rusijo, so se popolnoma obrnili k Stalinu, ki je postal njihov veliki voditelj ali bog. Po ulicah so trosili letake in na zidove risali znake V STA-LIN (V pomeni zmago). Sedaj je nastopil tisti idealni čas, na katerega so se že dolgo pripravljali. Ustanovili so OF = osvobodilna fronta, ki naj bi bila nekako vse-narodno gibanje proti okupatorjem in zakrivala resnično ozadje, partijo. To je bila silno spretna taktika: Kdor je proti OF, je proti narodu, torej je izdajalec in zasluži smrt.

Brez pravega sodišča je partija oz. NOB lahko vsakega brez dokazov ali obtožbe obsodila na smrt. Začelo se je streljanje, počasi je naraščala obramba in začela se je idejna državljanska vojna in je s tem zakrivila največjo nesrečo slovenskega naroda. Boljševistična revolucija v Sloveniji je uspela.

Nemčija s Hitlerjem je torej vir in začetek vsega zla, ki se je po vojnih vpadih razlivalo skoro na ves svet, zlasti pa na slovenski narod. Če bi ne bilo tega vira in bi pri nas vladal mir, bi si bilo nemogoče misliti, da bi v tako kulturni in versko živi Sloveniji mogel 1 procent komunistov izvršiti tako revolucijo.

Z vpadom Nemčije je postal v Tržiču župan sudetski Nemec Klementz. Z drugimi Nemci smo živeli na splošno v miru. Ta pa je bil bolj zagrizen. Z njim sem imel

smolo, ko sem njegovega sina v šoli udaril in me je tožil pri šolskem svetu v Kranju. Ni bilo hudega, le posvarili so me.

V Tržiču je bilo lepo, a treba bo vzeti slovo. Ob vsakem avtu, ki je vozil proti župnišču, sem se zbal gestapa in se hitro iz kaplanije umažnil v hlev. Mislim sem, da me tam pač taka „gospoda“ ne bo iskala. Zmislil sem si pa tole: Šel sem takoj k županu in ga pozdravil. Sprejel me je z besedami: „Herr Saletel, jes Vam častitam, da ste postali nemški državljani.“ Opominjal pa me je, da bo sedaj treba delati malo drugače, ker da znam tudi nemško. Takoj nato sem šel v kaplanijo, pospravil nekatere stvari. Novomašni križ pa kelih sem spravil pri sosedu. V duhu sem se poslovil od župnije, ki je bila moja ljubezen; ne le od ljudi, ampak tudi od gora, ki sem jih vzljubil, in tudi od smuči, ki so ob prihodu zbujale pohujšanje. S seboj sem vzel le brevir, denar in dokumente, se poslovil le od župnika in sokaplana in tiho odšel mimo Tržiča do prihodnje železniške postaje v Križah. Vlak je še normalno vozil in se odpeljal proti Ljubljani.

V Šentvidu sem izstopil in obiskal domače. Zelo so se začudili. Jaz sem se bolj začudil, ko sem tam našel italijanske oficirje. Bili so prijazni in sem se z njimi zgovarjal. Ne vem, kako da so bili prepričani, da bodo zasedli tudi Gorenjsko. Zmotili so se, ker je bil Hitler hitrejši in jih je spodil.

Takoj pa sem občutil nemško krutost in brezobzirnost. Doma so mi povedali, kaj se godi s škofijskim zavodom sv. Stanislava v Šentvidu. Takoj sem šel tja gledat. Prišli so namreč gestapovci in ostro zahtevali, da se morajo v nekaj urah izseliti vsi iz zavoda, profesorji, dijaki in uslužbenci. Vsak sme vzeti s seboj, kar morejo nositi. Da more ta tako imenovani kulturni nemški narod storiti kaj tako surovega! Treba je vedeti, kaj je ta zavod pomenil za Cerkev in za ves slovenski narod. Škof Anton Bonaventura Jeglič je tu napravil l. 1905 škofijsko in sploh prvo slovensko klasično gimnazijo. Zavod je tako velik, da je sprejel 350 dijakov. Pomoč so zbirali po vsej škofiji. Glavni namen je bil, da bi iz njega išlo čim več duhovniških poklicev, pa tudi katoliških laikov za razne poklice. Na pročelju zavoda je bil napis: Kristusu, zveličarju sveta.

Kako me je moralo zaboleti, ko sem tukaj prebil osem lepih mladostnih let, kjer sem prejemal bogastvo za glavo in srce in tu je rasel moj duhovniški poklic.

Za dijake izgon ni bil tako strašen udarec kakor za profesorje, ki so tu imeli svoj stalni varni dom in tudi službeni dom, kjer so lahko tudi znanstveno delovali. Mnogi tudi do starosti, ko bi zaslužili miren pokoj, sedaj pa so izgnani in postavljeni na cesto. Ob tem se mi zdi trojna tragika zavoda. Prvič, da ga zase ugrabijo največji nasprotniki Sloven-

cev, Cerkve in sploh krščanstva. Drugič, da je ta zavod njim služil za zapor in mučilnico in za njihove vojaške potrebe. Tretjič, da je ta zavod, ki bi ga po vojni morala dobiti nazaj škofija, služil partizanom tudi za zapor in mučilnico in odgon v smrt slovenskih rojakov in ravno tako za vojaške potrebe. Bivši zavodarji se sedaj vsako leto 13. novembra, na god sv. Stanislava, zberemo v Šentvidu ob skupni maši in družabnem srečanju ob slavni prežganki.

Naslednji dan sem šel v Ljubljano. Kmalu nato so napravili med Ljubljano in Šentvidom mejo med nemško in italijansko zasedenim ozemljem. Meja se je živo zarezala v meso in kri slovenskega naroda. Te meje ne bom mogel prestopiti 4 leta in 4 leta sem bil ločen od svojih domačih, četudi je bila razdalja le pet kilometrov. V Ljubljani sem se zatekel k sestri. Ko sem naslednji dan maševal, me je neki ministrant vprašal: „Komu boš pa ti ministriral?“ Torej sem bil še mlad, da laže sprejemem novo življenje.

Radoveden sem bil, kaj se je zgodilo z župnikom in kaplanom. Čez dva dni sta se tudi onadva prikazala v Ljubljani, le da sta težje pobegnila preko hriba in sta vzela s seboj le brevir. Mi trije smo se ravnali po rimskem načelu „in fuga salus“ (v begu je rešitev), vse druge slovenske duhovnike po Štajerskem in Gorenjskem so gestapovci zaprli in jih čez nekaj časa izgnali na Hrvaško in v Srbijo.

Takoj sem obiskal svojega bivšega župnika Antona Vovka, ki je postal kanonik in pozneje škof v Ljubljani. Ob njem sva se sedaj srečevala lahko tudi oba tržiška kaplana. Posredoval je, da me je škofija takoj nastavila za kaplana v Trnovem, kjer bilo je Prešernovo gorje rojeno. Poleg dušnega pastirstva sem bil tudi veroučitelj na državni gimnaziji.

Počasi so prihajale novice iz Tržiča. Strašno je bilo, ko so ljudje zvedeli, da so vsi duhovniki odšli, in vsa cerkev je jokala. Ministrant je moral ljudi obhajati. Novi župan si je prisvojil moje pohoštvo, ki so mi ga starši dali ob novi maši. Pravili so mi tudi, da je župan nekoč, ko je bil malo pijan, rekel, da mu je le to žal, da ni Herr Saletela lastnoročno ustrelil. Po propadu nacizma je hitro zbežal in se potem izselil v Avstralijo. Ko sem bil v Avstraliji, bi ga bil rad srečal in vprašal, ali je tudi moje pohoštvo pripeljal s seboj v Avstralijo. Tako sem v Ljubljani preživel vojna leta in doživljal marsikaj, toda moram končati s spomini.

Vinko Zaletel

ŠE ENA PESEM

(V 5. 7, 5, 7 in 7 zlogih)

Čuješ, srečni dan?

Skoraj bi pozabil Nanj,

Jezusa Srce —

Ki iz samih krhkih nitk
stke v resničnost rožo sanj.

Vladimir Kos

Spomini na težke dni

25. junij 1945

Bila je še noč, ko sva odrinila naprej. Mučila sva se s potjo in ostrim kamenjem, ki se je čutilo tudi skozi cunje ovite na nogah. S precejšnjim naporom sva do jutra prišla na greben. Videla sva Savsko dolino, nad katero se je vila megla. Hoditi bova morala vzporedno z njo, vendar vedno nekaj kilometrov severno. Tak je bil načrt, ki sva ga določila.

Imela nisva prav nič hrane. Treba bo do hiš, če hočeva kaj dobiti. Nekaj sto metrov pred nama sva opazila večjo kmetijo. Spustila sva se dol, pa ni nikogar bilo doma. Odrinila sva po poti naprej in srečala pastirčka, približno sedem let starega. Vprašala sva, če je tu kaj partizanov. Rekel je, da jih že več kot en mesec ni bilo in da je varno. Povedal je tudi, da so domači na senožeti pri hiši in da nama bodo lahko kaj dali. Res smo se vsi trije vrnili.

Domači so obračali seno. Bila je gospodinja, dva mlajša fanta in starejši možakar. Senožet je bila v strmem bregu, nad njo pa se je začel gozd. Z Andrejem sva se ustavila na poti pod njimi in jih prosila hrane. Toda gospodinja ni ničesar rekla, marveč se je v strahu ozirala okoli in se obotavljala. Starejši fant je kar naenkrat spustil grablje iz rok in se skril v kopicu. Na ponovno prošnjo zopet ni odgovorila. Kaj to pomeni? An-

drej, ki je stal poleg mene, se je po naključju ozrl nazaj, pa takoj brez besede začel bežati v breg proti gozdu. Kaj je? Sunkovito sem se obrnil in zagledal nekaj metrov pod seboj pet partizanov, ki so se prihuljeno kot mačke plazili proti meni. Prvi je nosil italijansko brzostrelko, drugi angleški mitraljez, ostali trije pa mavzerice. V hipu mi je bilo vse jasno. Gospodinja jih je opazila, kako se plazijo proti nama, že tedaj, ko sva do nje prišla. Zato se tudi ni upala nič odgovoriti. Verjetno so prišli po domačega sina, ki se jim je zato skril. Pri vsem tem pa so naleteli na naju.

Takoj sem planil za Andrejem. Partizani so nekajkrat zavpili, naj se ustaviva, nato pa se je usula za menoj toča krogel. (Andrej je bil ta čas že v gozdu.) Kaj podobnega še nisem doživel v nobeni borbi. Okoli mene, med nogami, levo in desno tik pod nogami in nad glavo so deževale krogle, se zarivale v mehko senožet in jo „cufale“. Dal sem iz sebe prav vse sile in tekel v strmi breg, kot mislim, da še nisem nikdar in ne bom zmogel teči po ravnem. Partizan z brzostrelko mi je bil najbližji. Videl sem ga, kako se je od časa do časa ustavil, izstrelil pol šarjerja, pa zopet tekel za menoj. Obenem je rjul ostalim: „Je b. Boga, ujemite hudiča živega.“ Zopet se je ploha krogel zgostila okoli me-

ne. Z največjim naporom sem se v nekaj skokih pognal do gozda. Sedaj me vsaj videti niso več mogli. Komaj sem dohitel Andreja. Streljali so še vedno. Zaletavala sva se v korenine, padala in se pobirala in ob vejah trgala obleko. Z nog so mi že davno padle vse cunje. V kožo se je zarivalo trnje, še nezaceljene rane so krvavele. Vendar sva tekla, tekla. Ustavila sva se šele na vrhu, na špici. Bila sva utrujena do smrti. Partizanov ni bilo več. Na približno pol poti so tekli za nama, nato pa so z bogokletnimi izrazi dali duška ugotovitvi, da naju ne bodo več dohiteli.

Midva pa sva se v globoki hvaležnosti zahvalila Bogu za to čudovito milost, ki nama jo je izkazal. Videl sem v tem novo božje zagotovilo, da hoče, da živim in storim še čim več v njegovo čast. Daj Bog, da bom ta pogoji, pod katerim se mi zdi, da me je ohranil v življenju, v čim večji meri izpolnil!

Popoldne je deževalo, pa kmalu ponehalo. Skozi gosto grmičevje sva se prerivala naprej in v nekaj urah prišla do samotnega naselja. Hotela sva naprej, pa nisva mogla, ker je bila povsod goljava. Treba bo torej počakati večera. Zabila sva se pod gosto jelko in čakala. Okoli šestih pa so se začeli zbirati gosti oblaki in kar naenkrat se je vtila ploha. V par trenutkih sva bila mokra do kože. Gosta jelka naju ni prav nič ščitila. Neurje je namreč zanašalo dež od strani.

Začela sva obupavati. Jedla ni-

sva že od prejšnje noči, hodila ves čas, za navrhek so naju pa še streljali in lovili. Na vse to pa še dež, ki naju je neusmiljeno premočil. Tresla sva se, drgetala in šklepetala z zobmi. Prosila sva in molila, da bi Bog čim prej odvrnil to hudo zlo od naju.

Toda še isti dan naju je čakala nova preizkušnja. Komaj je dež prenehal, sva odšla še podnevi v hiše. Tako naju je zeblo, da nisva mogla več zdržati pod jelko. V prvi hiši sva dobila nekaj kuhanih krompirjev. Spraševali so, kdo sva, pa nisva hotela nič povedati. V drugi hiši pa so se delali sila prijazne. Dali so nama dve skodelice mleka, krompirja v oblicah in naju povabili, naj se pri njih posušiva. Prišla je še domača hči s cigareto! Ogledovala naju je in odšla. Zdelo se mi je, da nekaj ne bo v redu. Svoje misli sem povedal Andreju. Res sva oba vzela še nekaj krompirjev in se na začudenje domačih hitro poslovila.

Bil je zadnji čas. Komaj sva stopila iz hiše, sva že zagledala, kako so se iz sosednjih hiš bližali moški — partizani s puškami. Pognala sva se v beg. Za nama je pokalo, žvižgale so krogle, toda kmalu sva prišla v gozd in gosto grmičevje. V tem se je tudi že nagnil dan in v pol ure je bilo v gozdu temno kot v rogu. Nekajkrat je še počilo, v daljavi je bilo slišati nekakšno govorjenje, pa je kmalu zavladal popoln mir.

Toda v duši pa nama je bilo težko, težko, da se ne da zapisati.

Že drugič ta dan sva morala bežati kot zločinca in v temnih gozdovih iskati zavetja. In kako zares svet se mi je zagnusil. Sklonil sem glavo med noge in mislil težke, grenke misli.

In potem se je začela noč, noč brezupnih blodenj in negotovih iskanj. Ne vem, kod sva hodila, vem le to, da sva na pol sanjala, na pol bila budna in trpela. Če bi nama kdo rekel, da bova čez pol ure doma, bi mu verjela, in če bi nama rekel, naj se greva javit, bi ga še vprašala, kje je prva bližnjica do Zagorja ali Trbovelj; hodila sva brez cilja.

Sredi noči sva zbudila gospodinjno v revni bajti. Dala nama je nekaj kruha in jajčk. Povedala je tudi za pot, ki pelje nad Trbovljami vzporedno s Savsko dolino. Toda pot sva iskala celo uro, bila pa je deset minut od naju. Zavila sva vsakokrat levo, kot je rekla gospodinja, in v pol ure sva bila zopet na prejšnji, ker sva se vrtele v krogu. To se nama je dvakrat ponovilo. Šele nato sva se že v jutranjem svitu povzpela na sedlo, potem pa spustila v trboveljsko kotlino.

26. junij

V eni uri sva prišla do sv. Katarine. Nisva se znala odločiti, ali bi šla prosit za kruh ali ne. Po žalostnih izkušnjah prejšnjih dni sva bila veliko opreznejša. Vendar ni zmagal razum, temveč nagon po hrani. Vstopila sva v hišo. Ura je

bila približno pet zjutraj. Kar ustrašila sva se, ko sva zagledala mladega gospodarja. Toda bil je dober človek. Ko je prišla še gospodinja, je začela jokati ob pripovedovanju, kaj vse sva pretrpela na Teharjah in zadnje dni na begu. Dala nama je vsakemu skodelico toplega mleka, velik kos kruha, za na pot pa še nekaj masti in kruh, za noge pa žakljevino in vrstico. Povedala nama je tudi za pot do Svete Planine, kamor sva nameravala. S toplo hvaležnostjo sva jo zapustila. Bog te ohrani še dolgo, dobra žena, ki si iz sočutja jokala, kakor so jokale jeruzalemske žene.

Prišla sva v pol ure v hosto in si uredila skrivališče. Čez dan sva pojedla ves kruh in mast in opravila običajne molitve. Okrog šestih pa sva previdno odšla po poti, ki pelje do prelaza med trboveljsko kotlino in dolino, ki vodi v Savinjsko (gornjo) dolino. Tod pelje tudi cesta, mislim da mimo Marije Reke. Od prelaza pa se na jug v serpentinah spušča proti Trbovljam.

Toda bil je še dan, ko sva prišla do tja. Zato sva obirala borovnice. Še nikdar nisem videj tako bogatih grmičkov z debelimi jagodami. Ostala sva tam do devetih, ko se je znočilo.

Previdno sva prek ceste zavila v hosto. Nekajkrat sva zgrešila pa sva kmalu zopet našla pravo pot. Pri samotni hiši sva prosila za kruh in ga tudi dobila. Pot je nato zavila na levo in se začela vzpe-

njati proti Sveti Planini. Še enkrat sva v nekem naselju prosila za kruh, a nama ga gospodinja, ker je bila jezna, da jo ponoči budimo, ni dala. Povedala je le, da greva od Svete Planine lahko na Čemšenik ali pa v Zagorje. Čemšenik da je na desni strani doline, v hribih pod Čemšeniško planino.

27. junij

V temnem gozdu sva pod široko praprotjo na mahu zaspala za nekaj ur. Ko pa se je začelo svetlikati, sva šla naprej. Prišla sva v kratkem prav na vrh. Hiše so bile požgane, ob poti pa so stale v zemljo zasajene brezove veje. Kazalo je, da so imeli tod pred kratkim procesijo.

Razgled je bil lep. Na desni strani pred nama se je videla večja vas. Iz pripovedovanja žene ponoči sem sklepal, da bo Čemšenik, na levi pa je bila zamegljena Savska dolina in pa Kum z dvema cerkvama.

Spustila sva se po poti. Mimo hiše, kjer sem s klopi pred njo vzel majhno sekirico, sva prišla na široko planjavo. Od tam sva zagledala še nekaj nižje skupino dveh hiš na samoti. Sklenila sva, da bova šla tja po hrano. Ura je bila približno pol petih.

Nekaj deset metrov pred hišo zagledava starejšo žensko, da gre iz hiše v hlev. Hitro stopiva, da jo dobiva. Toda prav, ko hočeva z njo govoriti, se zopet vrne v hišo, zaklene vrata in nama skozi okno reče, naj malo počakava. Bi-

la sva toliko naivna, da sva čakala.

Nenadoma zaropota ključavnica, nekdo pritisne na kljuko, vrata se odpro in pred nama stoji — partizan z italijansko brzostrelko, naperjeno proti nama. Bil je do pasu gol, nosil je jahalne hlače in copate. Lase je imel razkuštrane, gledal pa je, kot bi naju hotel požreti. Tako divjega in strastnega pogleda še nisem videl. Zavpil je: „Roke v vis,“ toda v istem trenutku je Andrej prijel za cev brzostrelke in jo krepko držal in potiskal v stran, tako da naju ni mogel zadeti, čeprav bi streljal. Jaz sem segel po sekirici, ki sem jo imel pod suknjičem in hlačami. Toda visela je preveč nerodno za hlačami in je nisem mogel pravočasno izvleči. Ko sem videl, da ne morem ničesar storiti, sem planil v beg. Kaj je bilo z Andrejem v tistem trenutku, ne vem. Vem le to, da sem se skril nedaleč od hiše in da je partizan izstrelil ves šaržer. Zdi se mi, da je Andrej bežal v nasprotno stran kot jaz. Gotovega pa ne vem nič. Takoj za tem je partizan izstrelil cel rafal in zaklical neko ime. Približno sto metrov nižje v bregu se mu je takoj oglasil iz hiše drug partizan in z brzostrelko tekel v breg. Slišal sem, kako sta se menila, da sta bila dva belogardista in da sta oba ušla. Morata pa se skrivati, je rekel prvi, tukaj blizu. Najbolje bo, če gresta in vse prebrskata. Res sta šla v štalو in previdno oprezovala. Jaz sem oba vi-

del iz grma. Nenadoma zaslišim glas drugega partizana: „Ali je ta, ali je ta?“ Odgovora nisem slišal, le dolg rafal je presekala ozračje.

Možno je, da je bil Andrej pri prvih strelah, ki sem jih slišal, ranjen, se partizanu izvil in se zatekel v hlev. Tam bi ga našel drugi partizan in ga ranjenega ustrelil. Vsaj iz vprašanja, ali je ta, bi na to sklepal. Gotovega pa o tem ne morem ničesar napisati.

Slišal sem nato, da je eden izmed njiju rekel: „Kje pa je druga svinja?“ Drugi mu je odgovoril: „Verjetno se skriva v kakšnem grmu!“ In res sem ju zagledal čez nekaj trenutkov, kako sta pregledovala posamezne grme na strmem travniškem bregu. Postalo mi je vroče. Vsi ti trenutki so se zvrstili pred menoj kot v filmu. Sedaj sem jaz na vrsti; dobro sta zaslutila, da sem verjetno v kakšnem grmu. Kaj naj storim? To je bilo življenjsko vprašanje! In prav sedaj, ko je bilo najbolj potrebno napeto pomisliti in se odločiti, tega nisem mogel. V silovitem duševnem boju sem se končno nagonsko odločil, da moram takoj iz grma in čez trideset metrov goljave na greben, kjer je bil že gozd. Nato pa čim prej izginiti od tod.

Izbral sem ugoden trenutek, ko sta bila oba partizana obrnjena v stran od mene in se previdno splazil iz grma. Srce mi je tolklo v prsih, kot bi me hotelo razgnati, ko sem se v nizkem plazenju vzpe-

njal preko goljave v gozd. Imel sem srečo. Ništa me opazila. Zaril sem se v temni in gosti gozd in sedel na štor. Bil sem duševno in telesno strt, razvalina življenja.

Nikoli ne bom mogel z vso resničnostjo opisati vsega duševnega, boja, čustev in občutkov tistega dne. Bilo je prehudo; živci so mi skoraj popolnoma popustili. Komaj sem se zadrževal, da ne bi bruhnil v jok. Sam sebi sem se smilil, kar me je še bolj tlačilo. Mučila me je lakota: šele naslednji dan sem po dveh nočeh in enem dnevu dobil jesti. Strgan sem bil tako, da še nikdar nikogar nisem videl: hlače razparane, skozi luknje se je videla koža. Bil sem bos, podplati so bili porezani, da sem hodil kot po žeblih. Uši je bilo toliko, da jih sploh pobijal nisem več, ker ne bi nič pomagalo. Lezle so mi po vsem telesu. Od plazenja po mokri travi in grmičevju sem bil po nogah moker, popoldne je bila pa še ploha. Najhujše pa je bilo, da sem ostal v nepoznanem svetu sam, brez prijatelja. Kam naj se še prikažem, ko me pa v vsaki hiši lovijo in streljajo, koga naj povprašam, kje sem in kam naj grem? Še nikdar nisem tako iskreno in proseče molil kot tedaj.

Z jase v gozdu sem se nekoliko razgledal. Na nasprotnem bregu je bila velika vas s cerkvijo. To je po vsej verjetnosti Čemšenik. Spomnil sem se, da je tam za farovško kuharico neka moja daljna sorodnica. Kaj ko bi šel k njej — seveda ponoči — in bi pri njej

dobil jesti in zvedel za pot do Ljubljane? To se mi je zdela edina rešitev. Tako bom storil, pa naj velja, kar hoče.

Čez dan sem se po gozdovih spuстил do doline vstric Čemšenika. Med potjo me je že namočil dež, da sem se pošteno tresel in zmrzoval. Iz skritega mesta, nekaj nad cesto, sem opazoval ljudi, vozove in videl partizansko patroljo. Do dobra sem si ogledal, kod bom ponoči hodil do Čemšenika. Šel bom kar navpik skozi po zaraščeni grapi. To se mi je zdelo najbolj pametno. Še malo nisem pomislil, da se ponoči v grapah prav nič ne vidi.

Zvečer sem prečkal cesto in za-

vil v gozd. Toda bilo je tako temno, da nisem mogel nikamor. Vrnil sem se nazaj, šel na široko pot, ki je tudi vodila v hrib in se v eni uri po njej povzpел do višine Čemšenika; nato pa sem šel vzporedno s Čemšeniško planino do vasi. V vas samo sem se priplazil po trebuhu od zgoraj. Nikjer ni bilo nobenega stražarja, niti ni bilo slišati govorjenja, ki bi izdajalo, da je v vasi posadka.

Tik poleg pokopališkega nadzidka je stala velika lepa hiša. Po vsem videzu bo župnišče. Legel sem na beton med pokopališkim zidom in hišo, nekajkrat trkal po oknu, pa se ni nihče oglasil. Čakal sem jutra. Janez Zdešar

IZ NAŠE KRONIKE

Občni zbor Rožmanovega doma je bil v nedeljo 18. avgusta.

Občni zbor Mutuala Sloga je bil v nedeljo 25. avgusta v Slovenski hiši.

17. obletnico je praznoval Rožmanov dom v nedeljo 25. avgusta z mašo, pozdravnim nagovorom predsednika Petra Čarmana, besedo lic. Ivana Korošca o slovenski zastavi in grbu ter skupnim kosilom.

26. mladinski dan v Carapachayu s celodnevno prireditvijo je bil v nedeljo 25. avgusta v krajevnem Slovenskem domu.

Žegnanje (nova obletnica prve slovenske maše) v San Martinu je praznovala sanmartinska verska skupnost v nedeljo 25. avgusta v Slovenskem

domu z zahvalno mašo in skupnim kosilom.

Društvo Slovencev v Mendozi je praznovalo svojo 42. obletnico v nedeljo 11. avgusta z zahvalno mašo, blagoslovitvijo nove slovenske zastave, pozdravnim nagovorom predsednika inž. Jožeta Šmona, projekcijo videokasete o proslavi razglasitve samostojnosti Slovenije v Ljubljani, govorom prof. Tineta Vivoda, predsednika ZS v Buenos Airesu, in skupnim kosilom.

Društvo Slovenska vas je praznovalo svojo 42. obletnico v nedeljo 23. julija s celodnevno prireditvijo: z zahvalno mašo, plavalnim turnirjem, skupnim kosilom in kulturnim programom; slavnostni govornik je bil Marjan Loboda.

*Za mladino
za mladino*

VERSKA PRIPRAVA NA ZAKON

Kristjanova vera je pristna le takrat, če je le-ta na neki način njegovo življenje in če je njegovo življenje enako veri. Kot je dejal Kristus: „Ne vsak, kdor mi pravi: Gospod, Gospod..., temveč kdor spolnjuje voljo mojega Očeta“ (Mt 7, 21). Naloga vsekakor ni lahka, a mora biti cilj vsakega kristjana, ki jemlje svoje življenje in svojo vero resno. Toliko bolj dva mlada, ki se pripravljata na zakon. Če je namreč katera stvar usodna, ki se bo dobro ali slabo obrestovala, je to zakon in priprava nanj. Ali ni torej samo po sebi razumljivo, da bosta mlada človeka še posebej potrebovala Kristusove bližine, ko si postavljata temelje bodočega zakona — zakramenta?

Ko smo v prejšnji številki naše revije razmišljali o paru, v katerem eden ni veren, smo videli, da mora med njima priti do skupnega

imenovalca glede vere, če nočeta tvegati marsikaj slabega v odnosih med možem in ženo pozneje ter med njima in otroki. Vendar ni vprašanje samo za take. Gre tudi za fanta in deklet, ki sta oba več ali manj verna in bi morala poleg tolikih drugih važnih stvari veliko govoriti tudi o veri in svoji vernosti. Če morata namreč za svoje notranje ujemanje, ki je zelo važno, saj je podlaga za vsako drugo skladnost, čimbolj poznati notranjost drug drugega, je jasno, kako je važno vedeti tudi za najgloblje plasti sočloveka, za njegovo vernost, za njegov odnos do Boga, Kristusa in Cerkve.

Pravzaprav je čas pred poroko izredno ugoden za razvoj vere v mladih. Bistvo vere je ljubezenski odnos do Boga in zato tudi do človeka. Znano je, da otroci, ki ne doživljajo ljubečega odnosa med

staršema, težko razumejo ali doživljajo božjo ljubezen do sebe in svojo do Boga. Ko se fant in dekle vedno bolj poznata in ljubita, doživljata bistvo vsake ljubezni, tudi tiste do Boga — izkustveno. Zato sta toliko bolj razpoložena in pripravljena, da razumeta in dojmeta bolj kot sicer bistvo vere, ki je v spoznanju, zaupanju in ljubezni do Boga.

Zato verna pripravnika na zakon ne samo, da ne zanemarjata razvoja osebne vere, pač pa tudi na verskem področju skušata delati tisto, za kar se trudita na vseh drugih, da čim več stvari čim bolj spoznavata, doživljata in živita — skupaj. Skupaj na sprehode, skupaj v kino, skupaj k staršem, skupaj v trgovino — torej tudi skupaj v cerkev, skupaj v molitvi, skupaj pri branju in razmišljanju svetega pisma. Morda se vama bo to zdelo čudno. Pa vendar — v najbolj intimnih, najbolj notranjih, nežnih in skrivnostnih stvareh duše in telesa želita biti vedno bolj seznanjena in odkrita med seboj. Zakaj naj bi to čudovito notranje področje vernega človeka: Bog, vera, Kristus, molitev, Cerkev, zakramenti, odpuščanje, problem zla čakalo na poznejša leta? Če je katero področje zelo težko pozneje razvijati, je to gotovo še posebej versko. Marsikateri zakonski par bi rad skupaj molil — večkrat ga samo življenje s svojimi preizkušnjami sili k temu — a jima nekako ne gre, ker se nista kot fant in dekle ali kot mlada zakonca tega učila in vsaj malo tudi naučila.

Zakrament zakona je klicanje Kristusa medse, da bo vedno navzoči prijatelj moža, žene in otrok. A kot se fant in dekle pred poroko vadita bližine drug drugega, da bosta v vsakodnevnem življenju v zakonu znala to vzajemnost živeti, tako se morata v svoji prvi ljubezni, v svojih pogovorih, načrtih, težavah, iskanju in tudi v nežnostih učiti Kristusove navzočnosti in njegove volje za svojo pot v zakon. Le tako gledanje ali vživljanje pomeni boriti se za osebno, doživeto vero, ki ima vpliv tudi na življenje in ni samo nekakšna navada ali samo poročna slovesnost in nič več...

Verni pari si posebej v času priprave za veliki korak radi poiščejo pametnih svetovalcev. To so lahko poročeni ljudje, ki imajo že veliko izkušenj. Lahko so prijatelji, ki so na isti poti priprave in si z izmenjavo misli in svojih izkušenj pomagajo. Posebej na področju vere pa je lahko velik prijatelj in svetovalec tudi duhovnik, ki jima pomaga Jezusovo evangeljsko sol mešati z vsakdanjim življenjem fanta in dekleta, ki se skozi upanja, načrte, uspehe in neuspehe pripravljata na zakramentalno srečanje s Kristusom pri poroki.

Kako drugačno, globoko, življenjsko doživetje je poroka, na katero sta se zaročenca pripravljala takó! Kako drugačno je vzdušje ljubezni med dvema v mesecih pred poroko, če je njun nenehni tovariš in prijatelj Kristus, ki ju bo spremljal v Kano Galilejsko, se pravi k poroki! Jezus je svojo mi-

Kakor vsako leto, so tudi letos abiturienti Slovenskega srednješolskega tečaja „Ravnatelja Marka Bajuka“ izdali svoj Almanah. Letošnji nosi naslov „Zvesti svojim koreninam“. Gre za Rast — Roj Abiturientov Srednješolskega Tečaja — številka XX. — Pisatelj Zorko Simčič, ki je že v prejšnjih letih kdaj poslal „pismo“ naši mladini, je za letošnji Almanah napisal nekaj uvodnih misli. Ker se nam zdi, da bi jih kazalo posredovati tudi mladim, ki Tečaja niso mogli obiskovati, besedilo priobčujemo. Uredništvo.

Dragi fantje, draga dekleta, dragi novi Roj Abiturientov Srednješolskega Tečaja! Berem te vaše sestavke, pa si pravim: saj so kar celo majhno geografijo „slovenske Argentine“ sestavili, prikazali kar kratko zgodovino slovenskega življenja pod Južnim križem... Nekaterim besede tečejo lepo, drugim naravnost kakor po olju

sel, da ni dovolj samo govoriti o veri, ampak jo živeti, končal s sliko iz zakonskega življenja: „Kdor posluša te moje besede ter jih spolnjuje, bo podoben pametnemu možu, ki si je hišo postavil na skalo“ (Mt 7, 24). Kdo izmed vas mladih ne bi želel svojega zakona imeti tako trdno postavljenega, da ga ne bi noben vihar, noben potres podrl? Tako trdno postavljen pa je samo na veri v Boga in Kristusa. „Drugega temelja nihče ne more položiti“ (1 Kor 3, 11), pribija sv. Pavel.

Vital Vider

in celota kaže, da sobotne poti do Slovenske hiše niso bile zaman.

Lepo je prebirati vaše misli, pa ko obrnem zadnji list, se mi misli povrnejo ne toliko na tri mesta v vaših pisanjih, ampak na troje vzdusij, ki iz njih dihaajo...

Lepo je, ko vidim, da so vaše besede mladostne, pogumne, iščeče že tudi nova pota v prihodnost, da pa vsi izhajate iz svojih očetov in mater da vsi ostajate tesno ob njih. Tudi če je kakšna misel drugačna, kakor pa bi jo morda napisal kak vaš „prednik“ — recimo iz RASTI številka I — izhodišča so ostala ista. Gre za nadaljevanje poti, ki so jo začeli vaši starši in dedki in ne za pot v drugo smer ali pa — nikamor. Verjetno se vam bo šele čez leta odkrilo, kako modro ste ravnali, ko ste se odločili iti naprej po poti svojih očetov. Zakaj je to tako važno? Ker so zdravi mladi vedno pionirji bodočnosti. A sami dobro veste, kako trdna je rešnica: „Samo kdor je dedič, more biti pionir!“

Drugo, ob čemer sem se ustavljal, je vaš pogled na domovino svojih staršev, ki je ob vseh „drugih domovin“, v kateri ste se rodili, vašim srcem vendar tako blizu. Kakor da bi eni med vami čutili, drugi pa povsem jasno vedeli, da je deželo, v kateri ste se rodili in kateri smo vsi dolžni spoštovanje pa tudi pomoč, lahko imenovati „druga domovina“, da pa je vaša „patria“, to je „očetnjava“, to je „dežela očetov in dedov“ le... dežela pod Triglavom.

In tretje, ob čemer se je ustavilo oko, je to, da ob vseh raznih od zunaj prihajajočih „oznakah“, kako mi tukaj živimo v zaprtem „ghettu“, vi tega niti najmanj ne čutite. Celó več! Da se skoraj s smehljajem ozirate na tiste, ki mislijo, da Slovenci tukaj živimo v nekih zaprtih zakloniščih, odrezani od vsega okolja in sveta. Mnogi ne vedo, da je „ghetto“ res lahko smrt, da pa je „ghetto“ lahko tudi morda nekoliko poseben in — kakor pravijo — „ekskluziven klub“, v katerem se dobro počutijo vsi, ki enako čutijo. Pa čeprav vse dni preživijo sredi širokega sveta. Ta vaša jasnost o nujnosti neke „zaprtosti“ ni samo zanimiva. Je življenjske važnosti! Kajti čeprav mi res živimo v svoji skupnosti, je ta skupnost živ del argentinske pa tudi južnoameriške, da, svetovne celote. Smo družina. Zdrava družina pa ni nikakor krog, ki bi kadarkoli komurkoli bil odprt, neka čakalnica za vsakogar na svetovnem letališču. Mi smo del sveta, toda v naši družini so naše korenine, tam je naša tradicija, tam je zato naša moč. Tista moč, ki nam jo mnogi tako zavidajo. Mi smo res domá „pri nas domá“, toda smo odprti svetu. Smo kot drevesa, kot krepke jablane: naše veje se razprostirajo daleč okrog in okrog, naši listi dihaajo zrak sveta, črpajo energijo sončne svetlobe — spomnite se na fotosintezo! — pa naši listi spet tudi oddajajo „kisik“ svetu, vendar... tisto, brez česa „jablane“ ne bi bilo, so — njene korenine. Skrite. Zaprte. V očeh modernega človeka — „nič dinamične“ Samotne. Toda brez njih ne mi

ne sosedje ne mimoidoči ne bi mogli z drevesa trgati sadežev.

Kako teče čas! Če sem pred tridesetimi leti ali več pisal mladim: „Dragi fantje, draga dekleta, vaši očetje in matere, ki so zapustili rodni dom...“, je danes že marsikdaj treba reči: „Dragi fantje, draga dekleta, vaši dedki in babice...“ In vendar se v bistvu nič ni spremenilo. Ker ste otroci posebnih emigrantov. Tudi vi veste, da vaši očetje in matere ali pa dedki in babice niso odšli v tujino, ker bi domá bili lačni, ali pa, ker bi v svetu radi raziskovali drevesa ali žuželke, ki jih domá ni bilo... ampak ker so hoteli živeti v svobodi, predvsem pa pričati svetu resnico o revoluciji, ki je s krvjo zalila našo domovino. Vi ste njihovi potomci. In tudi za vas pa celo tudi za otroke bo veljalo: niste ne intelektualno ne moralno boljši od sošolcev, ki nosijo španska, italijanska, poljska, angleška ali kakršnakoli že imena, toda vi veste, da se je naša emigracija rodila iz krvi in zato vi niste kakor drugi, predvsem niste „kdorkoli“. Imate svoje poslanstvo. Tudi še danes in morda prav danes še posebej, ko se je dvignil železni zastor pred našo domovino, še posebej danes, ko samostojna Slovenija pričinja novo življenje in kot svoboden in enakovreden partner vstopa v osrčje Evrope.

Pa skoraj ne morem končati tega pisma, ne da bi dodal še misel, potem ko sem zvedel, da bo baje letos — prvič v zgodovini RASTI — vaše „taborjenje“ po končanem petem letniku namestu v osrčju Andov v... Sloveniji.

Slovenija!

Zdaj boste z lastnimi očmi gledali njene lepote. Videli od blizu pa tudi tragične kraje iz naše polpreteklosti, obiskali grobove naših — večina med vami — svojih v revoluciji padlih sorodnikov in prijateljev. Srečavali se boste z mnogimi, stopili v stik s svojimi sovrstniki domá. Pa si pravim: stisnili si boste roke z mladimi Slovenci, ki vas bodo toplo sprejeli in z odprtim srcem. Toda utegne se zgoditi, da boste naleteli tudi na rojaka, ki vas bo sicer občudoval, ob katerem pa se vam bo zazdelo, da je „drugačen od nas“. Bolj zadržan? Ne čudite se! Ne pozabite, da ne njim ne njihovim staršem ni bilo dano — kakor je ob vseh težavah življenja v emigraciji to bilo dano vašim staršem in vam — pretekla desetletja živeti v svobodi. Kar vprašajte se: Ali ne bi tudi mi bili zadržani, če bi tudi mi morali toliko let živeti pod zakritim,

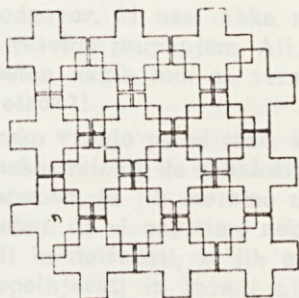
kdaj pa kar odkritim nasiljem? Smrti za časa revolucije pa dolgoletna tiranija so povsem razumljivo rodile v marsikomu domá strah ali pa vsaj previdnost do soljudi. Če se boste s takimi srečavali, se med seboj spoznavali, odprite jim svoja topla srca. Tako si boste v bodoče vedno bolj bratje. Ne samo po krvi. Tudi po duhu.

Mladi domá vam bodo pomagali približati slovensko sedanjost, vi pa njim življenje v „Sloveniji v svetu“, komu med njimi pa morda tudi bolje razumevati našo polpreteklost. Resnico o njej. Tako boste z njimi, ki slovensko čutijo, z vsemi — Prešeren bi dejal — „kar nas dobrih je ljudi“, mogli sodelovati pri gradnji lepše slovenske bodočnosti.

Draga dekleta, dragi fantje, tako ob vašem odhodu s Tečaja kakor ob odhodu preko oceana: Srečno pot! Srečno pot v življenju, srečno pot do „taborjenja“ v Sloveniji, naši dragi očetnjavi, ki naj vam še bolj okrepi vaše korenine!

Vsega dobrega vam želi vaš

Zorko Simčič

V družini

ČEMU VERSKA VZGOJA OTROK?

Ali je verska vzgoja otrok še sodobna? Ali z njo ne zaviramo normalnega otrokovega razvoja? Drugače rečeno: ali otroku celo ne škodujemo? Taka in podobna vprašanja se danes pogosto slišijo.

Menim, da mnogi starši otroka versko vzgajajo iz globokega občutka, da mu to dolgujejo

Čutijo, da morajo otroku ponuditi nekaj vrednega, zanesljivega. Ta praobčutek je ostal pri sorazmerno mnogih starših, čeprav je njihova vera šibka.

Če vprašate starše, čemu svoje otroke pošiljajo k verouku, pogostokrat odgovarjajo: „To je vendar samo po sebi umevno. Neko vero človek mora imeti.“ Za tem mnogokrat tičj mnenje: „Če že veliko ne koristi, pa gotovo ne škoduje. Končno morajo otroci postati pošteni ljudje!“ Kdor našteva take razloge, bo svojega otroka stežka usposobil za življenje po veri. Pošiljal bo otroka k verouku, nič pa ne bo storil ne za ne proti.

Otroci sami so doslednejši. Svoje prvošolce sem spraševala, čemu so jih starši dali krstiti. Neki de-

ček na to odgovarja: „Da bi z Jezusom postali srečni ljudje!“ Ali je tudi njegova mati razmišljala v tej smeri? Skoro bi podvomila. Spraševala sem naprej, ali je nekdo, ki je kristjan, srečnejši. Odgovor: „Ta ve, da bo nekoč vse dobro!“

Menim, da je to jasna utemeljitev ne le za krst, ampak tudi za posledice, ki iz tega izhajajo: za versko vzgojo. Vsak človek se sprašuje: „Kaj bo z menoj?“ Odgovor nekristjana se bistveno razlikuje od odgovora kristjana.

Zaradi vere v Jezusa Kristusa kristjan namreč veruje tudi v vstajenje. Z vero v vstajenje je rešeno vprašanje o smislu življenja. To je odgovor, ki nas lahko napolni z veseljem zaupanjem. Ali ni to zadosten nagib tudi za versko vzgojo otrok?!

Z versko vzgojo pa ni tako, kakor so nekoč mislili, da si naložimo nekaj bremen, ki jih moramo nositi s seboj, da si naprtimo nekaj zapovedi in dolžnosti, ki jih moramo izpolnjevati in zaradi njih trpeti, hkrati pa stalno škilimo k

nekristjanom in govorimo: „Moj Bog, tem je lažje!“ Kdor na krščanstvo tako gleda, je velik revež.

Gre bolj za obogatitev življenja, za novo razsežnost, ki jo hočemo ponuditi tudi svojim otrokom.

Iz naslednjega dogodka lahko jasno spoznate, da imate starši pri tem vlogo, katere vam nihče ne more odvzeti.

K duhovniku je prišel neki oče z dvema otrokoma, starima pet in šest let. Mož je dejal: „Pripeljal sem vam svoja dva otroka. Prosim vas, da ju versko vzgojite. Sam ne verujem. Ne morem verovati. Rad pa bi, da bi moja otroka postala verna človeka. Veste, jaz sem nihi-

list. Toda ne bi rad, da bi morala moja otroka živeti tako kot jaz!“

Kakšno priznanje! Oče ne more svojima otrokoma dati nobene vere. Zaradi spoznanja svojega bivanja pa pravi, da bi svojima otrokoma rad prihranil tako življenje. Zato stori nekaj: svoja otroka pelje nekemu, ki je veren in božjo besedo „poklicno“ oznanja.

Sedaj lahko duhovnik sede in otrokom govori o Bogu. Seveda. Toda ali to zadostuje? Ali tak verouk, brez zgleda, brez vere staršev lahko v otroku razvije vero? Dosedanje izkušnje kažejo, da to le redko uspe.

Monika Nemetschek - Stane Okorn

Izjava o javnem obveščanju

Sredstva javnega obveščanja (televizija, radio in časopisje) so bila v Sloveniji vsa desetletja komunistične diktature ves čas v varnih rokah režimskih pristašev. V procesu demokratizacije so pa še vedno pretežno v njihovih rokah, le da poročajo vsaj nekoliko bolj odprto. Vendar je pa stanje še takšno, da je komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci, ki ji predseduje dr. Anton Stres, 11. junija objavila dolgo izjavo o javnem obveščanju. Med drugim pravi „Tako spet pačijo zahleve dosledne demokratizacije... Popravljanje preteklih krivic imenujejo revanšizem. Če se Cerkev pojavi v javnosti ali zavzame nekdo, ki bi utegnil biti kristjan, kakšno vidnejše mesto, pa že pravijo, da se oživlja klerikalizem... Drugo zaskrbljujoče dejstvo pa je opravljanje, obrekova-

nje in podtikanje v nekaterih glasilih...“ V uvodnem članku v Družini (št. 24) pravi Stres: „Veliko je še takih, ki mislijo „po rdeče“. Mislim na tiste, za katere so kristjani lahko samo drugorazredni sopotniki, ne pa enakovredni sodelavci. To pa ni drugega kot leninistični boljševizem v eni svojih najbolj kristalno čistih oblik.“ svojih najbolj kristalno čistih oblik.

Minuli komunistični oblasti je uspelo, da je s svojim skoraj polstoletnim sistematičnim odrivanjem vernikov v drugorazrednost vsadila izredno globoke in trdožive predsodke do vernikov v javnem življenju. Nič čudnega ni, če jih srečujemo pri tistih strankah, ki nadaljujejo izročila minule oblasti. Tu gre za zavestna in načelna stališča, ki se jih velja zapomniti. Bolj čudno je, da se jih ne zmorejo znebiti niti tisti, ki se nahajajo na drugem koncu političnega loka.“

Odpusti mi, Nataša!

Vznemirljive besede

V mesecu juliju 1970 sem sedel v posebni sobi na policijski postaji. Z menoj so bili Anatolij Litovčenko, Vladimir, Viktor in še dva ali trije drugi fantje iz moje skupine. Bilo je običajno dežurstvo na postaji. Čakali smo na novice o delovanju vernikov in bili v stalni pripravljenosti. V tem času smo odgovarjali na klice v sili. Velikokrat smo morali biti dežurni več ur, za kar smo dobivali redno plačo.

Tega dne je Nikiforov prišel k nam v sobo in rekel „Kurdakov, pojdi še z enim fantom v klet in začnita sežigati tisto šaro, ki se vedno bolj kopiči.“

Racije so bile tako pogoste, da smo zaplenili velike kupe verske literature. Bila je brez vrednosti. pogled nanjo pa je vzbujal usmiljenje. Pisana je bila na zelo cenjenem papirju, zanj pa je bil značilen najbolj natančen lep opis, kar sem jih kdajkoli videl. Ob pogledu na kupe tovrstnega papirja sem nekoč vzkliknil: „Mar res nimajo drugega dela, kot da prepisujejo te neumnosti?“

„Stavim, da jih prime krč v roke,“ je rekel Viktor in oba sva se zasmejala.

Vse vrste čudnih stvari so bile v tistih zabojih v kleti. Tam so bile z roko pisane zgodbe, ki so pripovedovale o Bogu na tako preprosto način, da bi celo otroci razumeli. Namenjene so bile najmlajšim vernikom.

Namignil sem Vladimirju Zelenovu, naj gre z menoj v klet. Po stopnicah sva odšla v hladno sobo za iztreznitev pijancev. Tistega dne ni bilo v njej nobenega. Blizu železne peči so stali trije veliki leseni zaboji. Dva sta bila čisto do roba polna zaplenjene literature. „Zaneti ogenj,“ sem dejal Vladimiru, ki je pograbil nekaj listov, prižgal vžigalico in podkuril. Železna vrata so bila odprta, tako da sva lahko pričela metati v peč posamezne izvode na roko pisane literature. Soba je bila mrzla, čeprav je v peči plapolal ogenj, in hotel sem nekaj popiti, da bi se pogrel. Poprosil sem Viktorja, naj nama gre iskat pijače. Metal sem papirje na ogenj, gledal, kako so plameni požirali vsakega posebej ter premišljeval, da za kaj drugega ta literatura res ni uporabna.

Le kaj je mladina videla v tem čtivu? Zopet sem se spomnil na Natašo. Nenadoma me je zajela velika radovednost. Velikokrat sem

že prej na hitro pogledal literaturo, včasih na tovarnjaku na poti nazaj na policijsko postajo. Zanimala me je, zato sem poskušal kaj prečitati, pa nisem ničesar razumel. Vse, kar sem našel, so bile zgodbe o tem ali onem. Zame je to bilo kot katerakoli zgodovinska knjiga, le da je bilo vse veliko manj zanimivo. Tukaj, ko sem bil čisto sam v kleti, medtem ko je Vladimir odšel po vodko, pa me je premagala radovednost nad tem, kaj so Nataša in drugi mladi ljudje našli v teh knjigah. Pograbil sem eno in začel brati.

Bil je odlomek iz evangelija po Luku, okoli 11. poglavja. Nekaj stihov je manjkalo. Menil sem, da je bil zapis narejen po spominu in da se zapisovalec ni mogel spomniti posameznih delov, zato je pustil prostor, da bi kasneje vnesel manjkajoče besedilo. Posamezne besede so mi ostale posebno v spominu. Bila je nekakna molitev ali nekaj podobnega. Ves sem bil zatopljen v branje, ko sem zaslišal korake. Vračal se je Vladimir z vodko. Naglo sem iz zvezka iztrgal nekaj listov in jih stlačil v žep.

„Izvoli,“ mi je rekel Vladimir in mi podal pijačo. Napravila sva nekaj požirkov, zmetala preostalo krščansko literaturo samizdat na ogenj, potem pa zaprla peč in odšla gor.

Ponoči sem ob prvi priložnosti, ki se mi je ponudila, to je bilo na mojem pogradu na akademiji, razgrnil tiste liste papirja in jih še enkrat prebral. Jezus je govoril in

nekoga učil moliti. Še bolj sem postal radoveden in sem bral dalje. To prav gotovo ni bilo proti državi! Pisalo je, kako je treba biti boljši človek in kako je potrebno odpustiti tistim, ki ti storijo kaj slabega. Nenadoma so besede s papirja segle v moje srce. Bral sem in dobre Jezusove besede so se me polastile. Bilo je prav nasprotno od tistega, kar sem pričakoval. Pomanjkanje razumevanja, ki je bilo kot plašnice na mojih očeh, se je takrat razblinilo in besede so se vtisnile globoko v mojo notranjost. Zdelo se mi je, da je nekdo z menoj v sobi in me uči teh besed in njihovega pomena. Ves sem bil prevzet. Znova in znova sem jih prebiral, potem pa začel premišljevali. Moje misli so se od začudenja ustavljale: torej to je tisto, v kar je verovala Nataša.

Besede so prevzele moje srce. Bil sem nekam prestrašen in v zadregi kot človek, ki je stopil na neznana tla. Prebral sem besede prvič, drugič, odložil liste na mizo, besede pa so se mi znova in znova vračale v misli. Te besede so torej vodile Natašo, da je bila boljši človek in je pomagala drugim ljudem. Vznemirjale so me. To so bili zame popolnoma novi občutki.

Naslednje dni in tedne so te Jezusove besede ostale v meni. Nisem se jih mogel otresti, pa naj sem še tako poskušal. Želel sem si, da jih ne bi bil prebral. Moje življenje je bilo tako urejeno, te besede pa so ga zmotile in zgo-

dila se je sprememba. Nikoli prej še nisem čutil česa podobnega. Nisem si znal to razložiti ali razumeti. Liste sem shranil in jih v naslednjih tednih znova in znova prebiral. Doumel sem jih, potem pa je razumevanju zopet sledila zmeda. Bilo je tako, kot da bi stal na obali, sredi vrtnca oblakov in se skušal nečesa oprijeti: Veš, da je tam nekaj, da je nekeje nekaj, česar bi se lahko dotaknil, dosegel, spoznal. Potem pa se ti izmuzne iz rok. Vse, kar vidiš, je le vrtnčast oblak.

Globoko v meni je bil drobec človečnosti. Življenje, ki sem ga živel, ni bilo takšno, kakršno bi hotel živeti. Pretepati stare ženske ni bilo življenje, o katerem sem sanjal pred davnimi časi svoje zgodnje mladosti. Moja prva vera je bil komunizem, v katerega sem z vsem srcem veroval in se mu brez premislekov predal. To je bila prva stvar, v katero sem moral verovati, ko sem jo odkril v Bariševu. Sedaj pa je to verovanje izginilo, uničeno je bilo zaradi rešničnosti življenja, ki sem ga doživel. Nekdanje vere ni moglo nadomestiti nič zadovoljivega.

Ravno v času, ko sem bil tako zbezan, se je začel moj vojaški dopust. Bilo je konec julija. Z letalom sem poletel s Kamčatke proti vzhodu in Novosibirsku. Med poletom sem se odločil, da tako ne morem več živeti. Nisem imel pojma, v kaj naj stvari spremenim, vedel pa sem, iz česa jih moram spremeniti. Sklenil sem, da

bom pobegnil iz Sovjetske zveze in iz takega življenja. Nekaj me je gnalo in premagovalo.

Šel sem v Novosibirsk in se javil na glavni policijski postaji, kjer sem pustil naslov, da bi me lahko našli v primeru vojaške nujnosti. Potem sem brez dovoljenja odpotoval z letalom v Moskvo. Ko sem prispel tja, sem šel obiskat tisti posvečeni kraj, kjer sem nekoč že bil — Leninov mavzolej. V vrsti pred grobnico na velikem, prostranem Rdečem trgu sem premišljeval o svojem prejšnjem obisku na tem kraju. Takrat sem bil star sedemnajst let in bil sem na poti v Leningrad, da bi začel obetajočo kariero pomorskega oficirja. Poln optimizma sem se tedaj ustavil in pokleknil pred Leninovim grobom. Molil sem in ga prosil, da bi me vodil in usmerjal v življenju, da bi mi dal modrost uspeha, in da bi odstranil ovire z moje življenjske poti. Ven sem odšel pomirjen in poln zaupanja, z veliko mero gorečnosti za prihodnost.

Tokrat, julija 1970, sem bil zopet v vrsti, še vedno z občutkom spoštovanja do Lenina. Bil je velik mož. Veliko dobrega nas je naučil. Imel je mnogo dobrih ciljev: enakost vseh ljudi, bratstvo, pomoč potrebnim. Ti cilji so me pri-tegnili in povzročili, da sem postal tako goreč komunist. Med premišljevanjem se je vrsta pomikala dalje in preden sem se zavedel, sem bil le nekaj metrov stran od njegovega trupla. Kam so zginile vse vizije enakosti med ljudmi, o

katerih nam je govoril Lenin? Je bila to enakost med ljudmi, ko sem neko starko tako močno pretepel, da je čez nekaj dni umrla? Je bila to enakost, ko sem prelepo mlado dekle dvakrat pošastno premlatil? Kako to, da so se vse tiste mladostne sanje in vizije o boljšem življenju izpridile? Nekaj minut sem tiho stal, v moji notranjosti pa je divjal vihar. Tovariš Lenin, kam so zašli ljudje od tvojih nauk? Kaj je bilo tako narobe?

Bil sem svoj notranji boj in vedno znova spraševal, kaj se je zgodilo z vsemi obljubami. Kaj je bilo tako zgrešenega v prihodnosti, za katero živimo? Upal sem, da mi bo Leninova bližina neka'ko pomagala razumeti in da se bo vihar v mojem srcu polegel. Vendar nisem začutil nobene spremembe.

„Pomaknite se naprej,“ je zašepetal nekdo za menoj. Obrnil sem se in za vselej odšel iz Leninove grobnice.

Potikal sem se po moskovskih ulicah, sam, razočaran in ves zmeden. Bil sem popolnoma zbehan; v tem stanju sem se odločil oditi iz Sovjetske zveze. Odití najbolj daleč kar se da! Ne znam razložiti, zakaj sem hotel iti. Vem samo to, da sem bil globoko razočaran in grozno nesrečen, ker sem vedel, da je nekaj hudo narobe.

Odšel sem v Lvov in ostal pri prijatelju iz Ukrajine, ki sem ga bil spoznal v Petropavlovsku. Na črnj borzi sem si kupil podvodno dihalno napravo in napravil načrt, da grem na rusko-madžarsko mejo

do reke Tise in jo preplavam. Potem bi šel skozi Madžarsko do reke na meji z Avstrijo. Zopet bi si nadel podvodno dihalno napravo, skočil v reko in izplaval na drugi strani, v Avstriji. Nabavil sem si madžarski denar in bil sem pripravljen za potovanje. Načrt je bil povsem nor, vendar sem moral pobegniti.

Poslovil sem se od prijatelja v Lvovu in odšel do mesteca na madžarski meji. Najel sem avtomobil s šoferjem in mu razložil, da sem že videl Sibirijo, skrajni vzhodni del Rusije. Ogledal pa bi s. rad tudi skrajni zahodni del na tej strani. To se mu ni zdelo prav nič naspametno ali čudno, zato me je odpeljal do meje in me pustil tam. Zagotovil sem mu, da se bom znal sam vrniti. (Mogel sem videti na madžarsko stran; čeprav je to bila komunistična dežela, je bila meja izredno močno zastražena.

Ko sem si dobro ogledal položaj, stalne patrulje in obmejne karavle, sem sprevidel, da je moj načrt za pobeg prek reke neizvedljiv. Od daleč je sicer bil videti v redu, tukaj pa je bil povsem nemogoč. Nekaj mi je reklo: „Ne hodi!“ Odpovedal sem se temu poskusu, se znebil podvodne dihalne naprave in bil kmalu na vlaku, ki me je peljal nazaj v Lvov.

Izdelal sem nov načrt, poletel naprej v Baku, potem pa v Erevan, glavno mesto armenske Rusije. Takoj po prihodu v Erevan sem se z avtobusom odpeljal na podeželje v smeri proti Turčiji.

Kmalu sem prispel do obmejne vasice in peš odšel proti turški meji. Čez dan sem se skrival, ponoči pa pešačil, dokler nisem prišel čisto blizu turške meje. Lahko sem razločil vojake na drugi strani meje, v majhnem turškem mestu. Toda naši vojaki so bili vsepovsod na sovjetski strani. Vso noč sem čakal in pazil, toda meja je bila ves

čas močno zastražena. Tudi tam je bilo nemogoče pobegniti. Oba moja poskusa za boljše življenje sta se izjalovila.

Ker se je bližal konec dopusta, sem poletel v Novosibirsk, od tam pa z drugim letalom do Petropavlovsk, kjer sem se javil na pomorski akademiji. Bil sem zelo vznemirjen.

O DEKLI, KI POSTALA JE KRALJICA

Poskusiva zadeti Njeno pesem!

Po notah češenj v belem cvetu, praviš?
A veter trosi jih po revni travi,
da vsa se zdi preproga do nebes.

Morda po modrih valčkov melodiji?
Še sonce se v očeh morjá zrcali,
A glej, kako se vračajo k obali,
da skupaj z njo jih sonce posrebrí.

Morda po halje lunine zlatnini?
Vsa noč drhti ob njeni čisti svili,
A luna tiho se umakne sili
viharjev, razbesnelih v opomin.

Sva gluha?
Čuj besede z violine
„Gospodova sem dekla“ v Nazaretu!

Še z diademom zvezd v Nebeškem Svetu
ostaja ljuba Dekla vseh ljudi.

O, maj in junij, trósitá Ji cvetja?
Ve, zvezde, pišite na noč to dramo!

A midva?

Kličiva Jo Božjo Mamo:
v ozadju z Jezusom smo
Njen kvartet.

Vladimir Kos

KJE JE KAJ

LETO 58

OKTOBER-NOVEMBER 1991

UVODNIK	Slovenski škof Metod Pirih med rami (M.M.)	513
ZLOM	Ob zlomu rdečega totalitarizma (M. Kremžar)	521
KOMUNIZMA	Konec komunizma v Rusiji (Marko Kremžar)	522
	Okrožnica Ob stoletnici o propadu marksizma (Janez Pavel II.)	524
VERSKI	Zakrament svete birme	516
ČLANKI	Iz svežega vodnjaka stotih let (Alojz Rebula)	530
	Papež Janez Pavel II. 1978 (Metod Benedik)	532
	Verujem v naše vstajenje (Dieter Emeis - Janko Bohak)	533
	Poglavitni grehi — lenoba (Štefan Steiner)	535
	Ne gre za likvidacijo krščanstva (A. Rebula)	575
J. KRIVEC	Pisatelj Jože Krivec (France Papež)	537
JUBILANT	Avguštin Clemente — devetdesetletnik (France Pernišek)	539
BALANTIČ	France Balantič, človek in pesnik (Marko Kremžar)	545
ZBOR GALLUS	Slovenija, zapojmo ti... (Julij Savelli)	549
NAŠA	V Teharjah 23. maja 1991 (Tone Rode)	548
ZGODBA	Še spomin na leto 1942 (Vinko Zaletel)	554
	Spomini na težke dni (Janez Zdešar)	558
ZA MLADINO	Verska priprava na zakon (Vita! Vider)	564
	Pismo mladim (Zorko Simčič)	566
V DRUŽINI	Čemu verska vzgoja otrok? (Monika Nemešček)	569
PODLISTEK	Odpusti mi, Nataša! (Sergej Kurdakov)	571
KRONIKA	Med nami v Argentini	529, 563
PROZA	Vernih duš dan (Ivan Korošec)	520
POEZIJA	Karel Mauser: Slovo od doma (platnice), Predpomladna, Tihožitje, Prošnja	518
	Vladimir Kos: Veslanje v molk 515, Še ena pesem 557; O dekli, ki je postala Kraljica	575
	Kristus Kralj (Stanko Janežič)	519
	Vsi sveti (Zdenka Serajnik)	519

AÑO 58

OCTUBRE-NOVIEMBRE 1991

Malo za šalo...

„V kratkem vas bodo obsuli s cvetjem in pohvalami,“ reče jasnovidka možu, ki je prišel, da mu napove prihodnost.

„In s čim si bom to zaslužil?“ zanima moža.

„Pa saj je taka navada pri pogrebih.“

Ema potoži svoji prijateljici, da njen mož pogosto prihaja domov zelo pozno.

Olga ji svetuje: „Veš kaj, ogrni se z rjuho in ko pride domov, zakriči nanj, da si strašilo.“

Zvečer mož spet pride pozno domov in zagleda prikazen, ki vrešči: „Jaz sem strašilo.“

On pa: „Hvala Bogu, bal sem se že, da je moja stara.“

„Ali si svojemu mlademu prijatelju povedala, da ga ne cenim prav veliko?“ vpraša zdravnik svojo hčerko.

„Sem, očka.“

„In kaj je rekel?“

„Da to ni tvoja prva napačna diagnoza,“ odgovori hčerka po daljšem oklevanju.

Neki mož je rekel de Gaulleu:

„Moji prijatelji niso zadovoljni z vašo politiko.“

„Izberite si druge,“ mu je ta odvrnil.

Soseda sosedi: „Moj mož in jaz imava čisto enak okus. A on je za to potreboval leta.“

Uvoženo od doma

Narobe je reči, da se majhni otroci učijo govoriti, zakaj v resnici se učijo odgovarjati.

Njih obrekovanje — kot po meri zanje.

Kakšna skaza: en sam človek, dva obraza.

Kakšen kolaž: v sredi resnica, okoli pa laž.

Vprašanje je zdaj, odgovor kdo ve kdaj.

Kaj če bi za fiaske plačevali take?

Zmaga je naša, njim se je dalo preostalo.

Dobro je, da ima človek glavo zmeraj pri roki.

Ideja je tu, manjka le idealistov.

Včasih je bil človek merilo vseh stvari, danes pa je stvar merilo vseh ljudi.

Človek: Nazaj k naravi! Narava: Stran od človeka!

Naše največje bogastvo je človek — še dobro, da je tako poceni.

Človek je naše največje bogastvo, ampak kljub temu ga ne bi bilo treba izvažati.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A. Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risor-ta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1991: A 400.000.- in izdatki za pošto; drugod v odgovarjajoči valuti. Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc). director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90.877. — Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

